

ინიციატის განვითარების ჯგუფი - საქართველო აციონის
სასკოლო ინიციატის განვითარების კონფერენცია

განაცხადი კონკურსში მონაწილეობის თაობაზე სკოლის
ადმინისტრაციისაგან მიღება 1 მაისამდე

კონკურსის პირობები კაცშირის გვერდზე
www.idg-georgia.org.ge

ან

თვით კაცშირი
თბილისი, რუსთაველის 22

ტელეფონი: 990037

ელ. ფოსტა: idg@idg-georgia.org.ge

ციფრული მოწვევის, ორგანიზაციის სალონებისა და უორმ საქმის
შემსრულებლივ სასახლე სატელეკომის ციფრული მოწვევის სართიზო მიმღებლივ
ორგანიზაციის კონფერენცია

თემა: 34-41-15, 34-67-50

etv@ip.osgf.ge

ქართული ლიგაში განვითარების მსუბუქებელის გთხოვთ დაგვა-
კაშირებულ შემცვევ ტელეფონებზე: 91-07-23; 91-07-45; ამ მობირ-
დანდის შემცვევ მსამართზე: წერეთლის გამზირი 118 (ყოფილი
“კასმირი”-ს შენობა) ყოველდღე 900-დან 2000-მდე.
“ქართული ლიგა” (საქართველოს ომის ვეტერანთა
სამოქალაქო კაცშირი)

თბილისის ილია ჭავჭავაძის სახელმისა წევისა და უალტრის
სახელმისა წევის ურუვენისტეტის

ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა ჟურნალი

ა ც ხ ა დ ე გ ს

სტუდენტთა მილებას 2003-2004 სასაკვლეულ ნლისათვის.

ფარგლებში მომდევნობს მომცემული მოწვევის დასრულებული 2003 წლის 10 მინისა.
ფარგლებში მომდევნობს მომცემული დასრულებული სას გამოცემას ან უკვეგან ან, 15 ერთისა.
სასაკვლეულ მილება 2003-2004 სასაკვლეულ დისასაცავ დამატებულია

ა. 15 მინისა.

მილების წევის ინტერნეტ-სайტზე www.dphis.org მი მისახირი ინტერნეტ-საიტის
ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა სახელმისა წევისტების სამსახურის
მისამართი თბილისი, ჭავჭავაძის 45, II სარიცხვო. ტელ. 223742

ა. 15 მინისა.

ა ფ ი ც ხ ა დ ე გ ს

საკონცერტო დარბაზის გარე

■ ალიკარდის რეპერ და დამატებული მომდევნობის მოწვევის დასრულებული 2003 წლის 10 მინისა.
■ ალიკარდის რეპერ და დამატებული მომდევნობის მილების დასრულებული 2003 წლის 10 მინისა.

ა. 15 მინისა.</

ალექსანდრეს ბაღი გუარე და დაბა

"ამ წარსულს ზაფხულში, ერთს შვენიერს, მთვარიანს ღამეში, ყაბახზედ დაფარებოდი, სადაც მისმან შვენებამ, სატრფოთ მარაქამ, მათმან უწინდელებრ ეიდევ დარდმანილობმ სრულიად განატეხეს სახელელი, აღმიტაცეს ფიქრი, წარმოლეს გიჩება!.. და მაჲნე განვიზრახე, რომ ამ ღამეს უთუოდ აღვნერ და გაუკზავნი ძალ გრიგორის მეთქი, და კიდეც აღვასრულე".

ძია გ...სთან

ძავა, ყაბახი, საშობლო შენი, წაგართო ავის ენისა გესლმან; სატრფონი მინი შემოგარენი გარდაცვენილსა დაგიხშო ეტლმან!

მაგრამ გაჩნის კიდევ გულში მის არე; გყივარს ყაბახის კარგიც და ავი, თუმც უცხო და შორს თემად იარე, მრავალი კარგი ნახე ამბავი. -

მაგრამ რას ხედავ ან კრული ჩრდილოს? აპა ის ღამე, ოდეს სატრფონი ალამაზებდენ შენს ყაბაეს ამოს, შენის სიყრმისა თან-ზრდლინი სწორნი.

კალაპური პროგრამა

ლებას. იარღლით ითდად მოვდა ამათ-თან. გამოსკრავდა და ისროდა. შურს იძინდა და გაიწყებას გამო, იმტერმ, რომ არ გაბლავს იოლი ვინერ, თუ რა-მე. დამინების ხერხც აღარვინ იც-ოდედ და არც დაიწყების საჭროება-საც არაენ ხედავდა. იარღლს კა უბა-როდა, რომ ამდენი ხნის დავინიცებული ვიღაცის ხელში იყო და იმ ხელს გამოცდილება და შინაურობა არ უტყობოდა. იმ ხელში ამა რამდენიმა-ზდავდა. და ბედვდა, კა გაჩერებდა. თვითი იცოდა ხელის ამავე, ხე-ლმა კი არაური ცული მისა. ამიტო-მც ისროდა ეს და ხვდებოდა კუელ-ას, გისაც ნარმოიდენდა და ვერ ნარ-მოიდენდა. იაფობა იყო სროლისა. ამა, მარტი ხნის დაგროვლის ვინ დაუთვლიდა. უზრიც მიერგია და თვა-ლიც, ოლოდი კი ხელი ვერდა და უჭირდა, ეს ცეც ეომებოდა, არ უთ-მიძა. გრძობოდა, რო ხელი ჩაინი-ლებულიყოდა და ჩაიფლილიყო. ჩაიფ-ლილ ხელი კი ამა, როგორ აჯორებს ფოლადსა და სიკედილს? ამა, სად რა იყო ის ხელში ხელები, რო მისაცდე-ბდა რექშემ და თავის ჭუაშე მიმარ-თავდა, ვითარება დასაცალს ბულას. შეიფარეს, მაგრამ უცოდინრათ.

ეგრე იცის დაიწყებულმა.

მეოთხე ნაწილი
სულეადის ს ვლა

თავი 10
ორი ჰეკვიანი

საქართველო შეაცრულა მელა,
ქათმებს ჩერერულებოდა ნერ...
ნალვლანი ხალხური სიმღერა

ისც ჭევანა, იყო, ტაველა და-
ტოვა, ნაცნობა ადგილი მოსძებნა
და იქ შეავნა. ეს ადგილი აპა, რა-
მდენი ნელინდა იცოდა, ქალაქი-
ან ასე ასე ამიტოცენენ ხოლო
და შეაუნდნ. იმ ადგილი კა არ
გა-მოდენა და ბიჭ ამიტოცენენ ხო-
ლო.

- მიდი, ჰა, - ხელი აუქნია თათა-
რო, ართობდა, როგორ აპირებდა
ეს განელებაცი მის შეკრვას და აქ-
ენ თავის დახსნები.

- ეს ხელი კარი, ხო?

- ხო.

- შენ კიდე, ამ ჯარის უფროსი?

- ხო.

- კარები... ხელი მიყურე. მე სი-
მონა ტაველა შეისა ვარ, ცამეტი
ნელინადი სროკი მა მონდოლი
შევალება, ყანაბინაბა. ამა იმიტო
გუნდები, რო მაგარი ბაჭი კი არ
ვარ, იმიტო, რო ბევრი რამე მაქ ნა-
ნახი, თორ რადა დროს ჩემი ბიჭო-
ბა, აგა ბერები ვარ, ეგრე?

- ხო, - თორეს მოიქანცა პოლ-
კოვნები.

- ეს ხელი უყურე, მე უყურე ეს ჯარი

როგორ გამოღილება, გრუსავეკენ

იქი გიყენია და გამოსკოლდა ის-
თითი განენ. ასე იყო. ასე იარა,

ასე აპიჯა ბურქს და ტოტს,

რომ უკინდა მიადაგა ნადუქანა-
ზე ჩინორი აირველ საგუშაოს ჯა-
რისკაცს.

- გამარჯობა, ხალხ, - სთევა

რისით, ისე, რომ ნამოქარა ამ და-
სახილით ითხოოს, გამარჯობი

- დასან ბაჭი, ჰო, - ხელი აიფა-
რით მოედიდა. რამდენჯერ შე-
უმრჩევა და თაონ არადოს მი-
უყავანია იქ ვინერ. არც იყო მადევა-
რი, დაანხოთ კი დაანასა ბერევერ.
პოდა, იქ შეავნა, ქაცაც დაუდო ბო-
რბალში და კადენე ნამდოცვა იქუა-
ან დაუდონა არა დასანისებრის?

- ვინა ხარ?

- ერი სიმონა გერების შემო-
ცვები ამ დაიწყების და გირე

- ასე, კლო ხელი აუქნია თარ-
მის გარები?

- ისინი კარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - დარ-
წეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე. ამა, ტყუილა ხო არ
გა-მოედნ?

- შენა მომართებით დასცერო-
და ზემოდნ, დამალი იყო ეს სიმო-
ნა, კაცაც დაბრულებიმოდა..

- საქმე გაეცვა? - ახლა ამასაც
გაეცვით.

- მერ რა?

- უზრიც ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი აუქნია ხელი არ გა-
მოდენა და ამასაც გაეცვით.

- აუქნია ხარ. გეტემობა, - და-
რწეუნებით უთხრა სიმონამ, - შენ-
ან მაქ საქმე?

- ამა ის გარები?

- ისინი ხარავში შევიდნენ და სი-
მონამ გარები?

- ეს ხელი

... იგი ამპობდა:

- აი, ყველაზე მავეთრად რა უნდა ჩავუსრულოთ აატარას: ლოგინში რომ ცვები, თუ წუთით მაინც ვეგიაზრობს ფიქრი, - სადღაც ვიღაცას სცივა, სადღაც ვიღაცას ენატრება ლოგინი, სადღაც ავადებოდი ფიქრები კანკალებს ბუჩქის ძირას, ანდა ცხოველი ცამატუნით იღონავს ჭრილობას, - უკვე ნამდვილი ადამიანი ხარ.

რეაზ ინანიშვილი

www.24hours.ge

24

სამართლებრივი გარემონტი

D

აღდგომის ბრძოლისა დღესასწაული

სამყაროში არ მოიპოვება უფრო მომხიბვლელი, გულშიჩამნედომი, სევდიანი და, ამავდროულად, ამაღლებული ისტორია, როგორიცაა დედამიწაზე ოცდაცამეტწლიანი უცოდველი ცხოვრების, ადამიანთა ცოდვებისათვის წამებისა და ბრწყინვალე აღდგომის ამბავი მაცხოვარისა ჩვენისა იესო ქრისტესი.

ყველა, ვინც ყურადღებით შეისწავლის თვითმხილველების (ქრისტეს მოციქულთა) მონათხრობს, ჩასწდება მაცხოვრის ქმედებაში დაფარულ ღრმა შინაარსს, აუცილებლად იწამებს და შეიყვარებს ქრისტეს მთელი გულით.

თვითონ მაცხოვარი კი მუდამჟამს ჩვენთანაა. კიდევ ერთი კვირა და ვიზეიმებთ აღდგომის ბრწყინვალე დღესასწაულს.
„ქრისტე აღსდგა!“ „ჭეშმარიტად!“

პრისტი აღდგა

აკაკი წარათები

მარიამ იაკობისი,
მარიამ მაგდალინელი
და მასთან ერთად სალომე,
ქრისტეს საფლავის მძებნელი
მოსულან ნელ-საცხებლითა,
რათა სცხონ

გვამსა დიდებულს;
მაგრამ შემკრთალან,
რომ ხედვენ
დიდ ლოდსა გადაგორებულს.
მკვდარი არსად ჰჩინს!.. და
მარჯვნივ

ჭაბუკი ვინმე მდგომარე,
სპეტაკი შესამოსლითა,
ნათლითა მოსხივცისკარე,
მათ ეუბნება:

„რათ შეკრთით?
ანგელოზი ვარ მე მცველი.
ან გიხაროდენ: „ზე აღდგა
იესო ნაზარეველი!“

მენელსაცხებლეთ აევსოთ
სიხარულითა მყის გული
და მიახარეს ქვეყანას:

„აღდგაო მკვდრეთით
ჯვარცმული!
აღდგა, ვინც სისხლი

დაპოვთია
ახალი რჯულის დვრიტადო!
ცა და ქვეყანაც პასუხად
იძახის „ჭეშმარიტადო!“

აღდგომის დღისასწაული საქართველოში

- ქრისტე აღსდგაო, - ეტყვიან
შეხვედრისას ერთმანეთს ქრისტიანები
აღდგომის დღეს.
- ჭეშმარიტადო, - არის პასუხი.

କୋରକପ କୌଣସି

აღდგომა ყველაზე დიდი ქრისტიანული დღესასწაულია. მასხვოვს, ჩემს სიყმან-ვილეში როგორი მოუთმენლობით ველოდით ამ დღის მოსვლას. იგი ხომ, იმავდროულად, გაზაფხულის დადგომის მასწყვებლიც იყო. შაბათ ღამეს ეკლესიაში „ლიტანიობაზე“ (ზიარების წირვაზე) მივდიოდით, სადაც აუარებელი ხალხი იყრიდა და თავს. თუმცა კი გვიშლიდნენ, რადგან მაშინ რელიგიური ყველაფერი იკრძალებოდა. აღდგომის კვირა განსაკუთრებით ბავშვებს უხაროდათ წითლად შელებილი კვერცხებისა და გემრიელი „პასკების“ გამო. როგორც კი დილა გათენდებოდა, ახალგაზრდებს ქუჩისაკენ მიუწვდიათ გული, ერთმანეთისათვის ლამაზ-ლამაზი, საგანგებოდ შერჩეული წითელი კვერცხები რომ „დაეჭიდებინათ“. მათ სიმაგრეს კი კბილით სინჯავდნენ. ჯერ თავით დააჭიდებდნენ კვერცხებს, მერე კი ბოლოებით; იყო სიცილი და მხიარულება.

ოჯახებში ამ დროს სააღდგომო ტაბლა
მზადდებოდა. იყი მეორე დღეს (ორშა-
ბათს) სასაფლაოზე უნდა წაეღოთ, რადგან
მიცვალებულისათვის იყო განკუთხებილი.
ზედ მრგვალად მოხარშულ ქათამს, ქადა-
ნა მცხვრებსა და რამდენიმე ცალ კვერცხს
დააწყობდნენ. ხელადით ღვინოს დადგამ-
დნენ, სანთლებს აანთებდნენ, პურს გა-
ტეხდნენ, საფლავის გულზე კვერცხს გა-
დააგორებდნენ და ერთი ჭიქა ღვინით
მკვდრის შენდობას იტყოდნენ (ისინი, ვი-
საც საფლავზე წასვლა არ შეეძლო, ამ წე-
სის შესრულებას სხვა, ვინედ ახლობელს
სთხოვდნენ). ამ დღეს მიცვალებულის
საფლავზე მრავალი ჭირისუფალი, ნათე-
სავ-მოკეთე იყოდა თავს. შორიდანაც მო-
დიოდნენ, რათა წელიწადში ერთხელ მა-
ინც პატივი ეცათ გარდაცვლილთათვის.
დასხდებოდნენ, მოიგონებდნენ, სიტყვასა
და პურ-ღვინოს შეაწევდნენ. მერე ჯამ-
ჭურჭელს აალაგებდნენ, იქაურობას გაა-
სუფთავებდნენ და საკურთხის ნაწილს მო-
ხეტიალე ღარიბ-დატაკთ დაურიგებდნენ.
„მკვდრისათვის მაღლიაო“, - იტყოდნენ.

ძეველად ეს რიტუალი მეტად წმინდა, სისადავით გამორჩეული სანახაობა იყო. აյ არ შეიძლებოდა ღრეობა, დათორობა და უსიამოვნო აყალმაყალი, რაც, როგორც მოხსეცები გადმოგვცემენ, უზირველესად მკვდარს შეურაცხვყოფდა. ეს იყო მიცვალებულისადმი განეცულ წმიდა სამასური, რომელიც, იმავდროულად, ახლობელთა „თემობის“ ურთიერთკავშირის ნათელ გამოხატულებასა/ წარმოადგინდა.

გარდა აღნიშნული რიტუალისა, სააღ-
დომო დღესასწაულში კიდევ ერთი საან-
ტერესო ეთნოგრაფიული მომენტი იკვე-
თება. ეს არის მარხვის დაცვის, მისი და-
სასრულისა და ხსნილის დასაწყისის ხალ-
ხური ტრადიცია, რაც შორეული წარსუ-
ლიდან მომდინარეობს და რომელშიაც
არა მარტო უფროსები, არამედ ახალგაზ-
რდებიც მონაწილეობდნენ. ამ თვალსაზ-
რისით ურთ წას-ჩეოლობას აავისუნიბ:

ტრადიციისამებრ, როცა ყველიერი დამთავრდებოდა და დიდი მარხვა დაიწყებოდა, ოჯახის დიასახლისა ბავშვებისათვის წიგის (ნაკელის), ნაკრისა და ტალახის ნაზავისაგან მრგვალ, ბურთისმაგვარ გუნდას გამოიყენდა. მასზე ქათმის, ინდაურის ან ბატის ფრთხებს (7 ფრთას) დაარჭობდა და თავში დამაგრებული ოოკით - კონწალათი (მარყუშით) ჭერხოზე ჩამოჰყებდა. ამას „ბობოლას“ ან „მარხვისთვალს“ უწოდებდნენ. ყოველი კვირის

დასასრულს ბობოლადან ერთ ფრთას ამოგლეჯდნენ და ბუსარში შეგადებდნენ, რასაც პავშვები, რიგორიგობით, სიმოვნებით ასრულებდნენ. 7 კვირის შემდეგ (დოდი მარხვა ხომ 7 კვირას გრძელდებოდა) ბობოლას ფრთა აღარ შერჩებოდა. აღდგომა დილით მას სიცილ-თამაშით, ფეხით გაიგდებდნენ წინ, ეზოს გარეთ გაიტანდნენ და საძმე ხევში გადაუძახებდნენ. ქვებითა და კეტებით დაამტკრევდნენ, ჩაქოლავდნენ. ამის შემდეგ შინ სიმღერით ბრუნთაბორნენ:

„მარხვა გაჩანჩალდაო,
სხინძი კი ჩვენ დაგვრჩაო“.

ამ სიმღერიდანაც კარგად ჩანს, რომ
პატარებს არ უყვარდათ „ბობოლა“. იგი
ხომ მარხვის დაცვას მოითხოვდა და, უფრო
როსებიც, ხშირად, როცა პატარებს ხორ-
ცეულის დანახვაზე ატირდებოდნენ,
„იყუჩეთ, ბობოლა გიყურებით“, - შეამძი-
ნებდნენ. ასე რომ, აღდგომა ყველასათვის
სიხარულის, ბედნიერების, ნეტარების
მომნიჭებელი დღეობა იყო. აღდგომასა
სულიერად განწმენდილი, წმინდა ზია
რებამიღებული ხვდებოდნენ. ამდენად, ეს
დღე რელიგიური წმენისადმი მორჩილე
ბასთან ერთად ხალხური ტრადიციები-
სადმი პატივისცემასაც აძლიერებდა.
ამას დიდად უწყობდა ხელს ქრისტიანუ-
ლი ეკლესია, რომელიც აღდგომის დღე
სასწაულს, თავის მხრივ, ჯვარცმული
მაცხოვრის - იესო ქრისტეს მევდრეთით
აღდგენის ლეგენდარულ ისტორიას უკავ-
შირებდა. გავიხსენოთ ეს ლეგენდაც:
ოუდასავან ააყითოლი და ებრაულ

„აღდგენის ძე მესახე დლეს“. მართლაც, მესამე ალმეს (გამოტენისას, კვირა დდე რომ დგებოდა) უეცრად მიწა იძრაო თითქოს; მოფრენილა თეთრით მოსილი ანგელოზი და დამჯდარა ქრისტეს საფლავზე. შემდეგ მან გადააღმრთა თოთი ძირი სოდეს (საოთავის ძირი).

გორაონ დიდი ეცვის ლოდი (საფლავის ეპი) და ქრისტეც გამოსულა საფლავიდან. ამის შემყურე მცველები შეშინებულან და გაოგნებულნი პირკე დამხობილან. ერთ ხანს ასე ყოფილან, მერე კი, როცა გორს მოსულან, გაქცეულან ქალაქში და მღვდელმთავრისათვის შეუტყობინებიათ მომხდარი სასწაული. იგი ჯერ არავის დაუჯერებია, მაგრამ შემდეგ დარწმუნებულან, რადგან ქრისტეს გამოცხადება დაუწყია. ჯერ წმინდა დედებს - მარიამ მაგდალინელს, ელენესა და სხვებს, შემდეგ კი თავის მონაფეებს გამოცხადებია და მიუმართავს მათვის:

„წარვედით და მოიმონაფენით ყოველი წარმართი და წარმართი სცხეთ
მათ სხეულს მამისათა, ძისათა
და სულითა წმიდისა
და აპა, ესე რა მე
თქვენთანა
ვარ

ყოველ დღეთა, ვიდრე აღსასრულამდე
ქვეყნისა“.

ამის მერე დაუწყია ქრისტეს
ცად ამაღლება.

სიმბოლურია აღდგომის
დღესასწაულში კვერცხის მონა-
ნილეობაც.

კვერცხი, ხალხური რწმენა-
ნარმოდგენების თანახმად, ნა-
ყოფიერების, სიმრთელის, სი-
ჯანსალის გამოხატულებაა. ზო-
გიერთ კვეყანაში კვერცხს ჭერ-
ზე ან დედაბოძზე კიდებენ ოჯა-
ხის გამრავლების, ნაყოფიერები-
სა და მთლიანობის შესანარჩუ-
ნებლად, ავი თვალისაგან დასაცა-
ვად, ჩვენში კი კვერცხს მცირენ
ლოვან ბავშვს ჩაუდებენ ხელშ
კვერცხივით მაგარი, მრთელი და ძ
ერი გაიზარდეო. კვერცხი ბევრ სხვ
ტუალშიც მონანილეობს, მაგრამ მ
ჩამოთვლა შორს წაგიყვანდა. რა
ხება წითელ ფერს, იგი, მართალია,
ტიანული მრნამსის მიხედვით, ქრ
ისისხლის ფერთანაა გაიგივა
(კვერცხს პარასკევს, ქრისტეს ჯვა-
მის ღლეს ღებავენ და, ამიტო-
მაც, ამ უკანასკნელს წი-
რა და მართებენ)

თელ პარასკევის უწოდებენ), მაგრამ, ამას გარდა, ეს ფერი, ხალხური რწმენით, ბუნების აღორძინების ფერიცაა.

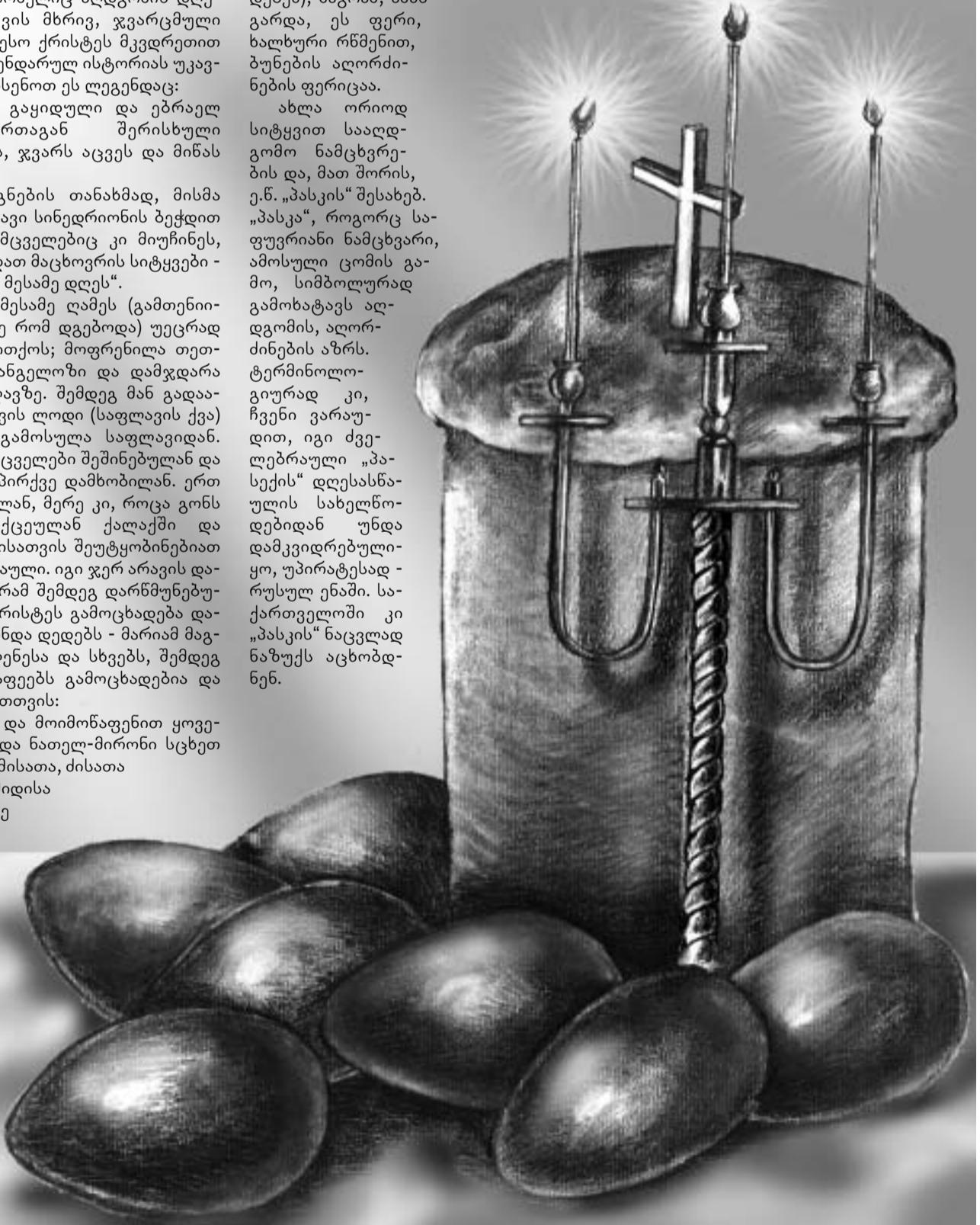
ახლა ორიოდ
სიტყვით სააღდ-
გომო ნამცხვრე-
ბის და, მათ შორის,
ე.ნ. „პასკეს“ შესახებ.
„პასკა“, როგორც სა-
ფურიანი ნამცხვარი
ამოსული ცომის გა-
მო, სიმბოლოზრად

გამოხატავს აღ-
დგომის, აღორ-
ძინების აზრს.
ტერმინოლო-
გიურად კი,
წევნი გარაუ-

ჩვეთი ვაროუ-
დით, იგი ძევ-
ლებრაული „პა-
სექის“ დღესასწა-
ულის სახელწო-
დებიდან უნდა
დამკვიდრებული-
ყო, უპირატესად -
რუსულ ენაში. სა-
ქართველოში კი
„პასექის“ ნაცვლად
ნაზუქს აცხობდ-
ნენ.

იესო ქრისტე, ქანდაკება ხეზე, ამოჭრილი
მე-ХV საუკუნეში

ყვავილების მატიცის ჩადოსნურ მდებოზე

როგორც იქნა, დადგა ნამდვილი გაზაფხული: დათბა, აყვავილდა ბუნება და მასთან ერთად, ადამიანსაც გამოუკეთდა გუნება-განწყობილება. პატარა ადამიანებს განსაკუთრებით ის ახარებთ, რომ ექსკურსიებზე ნასვლას ცუდი ამინდი აღარ დაუშლით. სკოლებში და ბაგა-ბალებში დღესასწაულებისა და ზეიმების მოწყობის დროც დგება. აქ შემოგთავაზებთ ერთ-ერთ ვარიანტს, როგორი სცენარით შეიძლება მომზადეს „ყვავილების დღესასწაული“.

ელევ კომორიცი

ფერიების უხილავ მხარეში ერთი ჯა-დოსნური მდელოა, რომელიც იმიტომაა ჯადოსნური, რომ იქ წელიწადის ოთხივე დღის: გაზაფხულს, ზაფხულს, შემოდგო-მასა და ზამთარს ერთ-ერთ ვარიანტს, როგორი სცენარით შეიძლება

მომზადეს „ყვავილების დღესასწაული“.

ბის დიდი მეჯლისი. ყვავილები, სანამ ქვეყნად მოვიდოდნენ, თავისი წესისა და რიგის მიხედვით, ჯერ აქ იყრიბებიან, რა-თა გაიცნონ ერთმანეთი და თავიც მოინ-ნონ. ამიტომაც მოიჩქარიან მეჯლისზე უმშენებელესი კაბების ფრიალ-ფრიალით და მდელოზე ნაირგვარ სურნელებას აფ-რქვევენ.

აი, გაისმა ზანზალაკების წკრიალი: ეს პირველი ყვავილი მობრძანდა მეჯლისზე:

„თოვლიანი ბილიკით
მოსვლა როდი ეძნელა,
გაზაფხულის მაცნეა,
თქვი, რა ჰქვია? ... ენძელა“.

ენძელამ კაბის კალიტიდან თოვლი ჩა-მოიბერტყა, იქაურობას თვალი მოავლო და წაიჩურჩულა: „აქაც მარტო ვარ“, მაგრამ სიტყვის დასრულებაც კი ვერ მოასწრო, რომ ფერიებმა კვლავ ჩამოკვ-რეს ზარს:

„ეს რა საინცარი,
ნაზი სურნელია,
ჩუმად, ფეხაკრეფით
შემოსულა ია“.

ია ენძელას მიესალმა, მორცხვად გა-ულიმა და იქცე, ჩრდილში მოკალათდა. გაზაფხული ძალაში შევიდა. და აი, ისევ ხალისიანად აწკრიალდნენ ზანზა-ლაკები:

„ნეტაც, გულმა რად იგრძნო
სიხარული ულევი?
გაფურჩენულან, გაშლილან,
თურმე, ფურისულები.“

ფურისულება სიცილ-კისკისით მო-ეფვნენ მდელოს და ხალისით გაავსეს არემარე: ხელჩაჭიდებული ცეკვავდნენ და ბზრალებულნენ, თან ისა და ენძელა-საც ინგვევდნენ საცეკვაოდ. ვინ იცის, რამდენ ხანს გაგრძელდებოდა ეს მხია-რული ფერხული, საზეიმოდ რომ არ აუ-ღრებულიყო ზანზალაკები. ჯერ ყვე-ლა გაირინდა, შემდეგ კი აღტაცებული ჩურჩული დაირჩა: „დედოფალი მობრ-დანდება, ყვავილთა დედოფალი“...

ზეცას ჩამოუხსნია
ნისლიანი ფარდები,

გინახავთ ჩამოსული
მინად ცისარტყელები?
შეხეთ, ყელმოლერებით
დგანან ქრიზანტემები.

აი, ახლა კი უკვე ყველა ყვავილმა ერ-თად მოიყარა თავი. ერთმანეთს ეცნობოდ-ნენ, ემუსაიცებოდნენ, მღეროდნენ და ცეკ-ვავდნენ. ერთი სიტყვით, დიდი მხიარულება სუფევდა. მდელოს შუაგულში ყვავილთა დედოფალი - ვარდი იდგა და ყველას თა-ნაბრად უნაწილებდა სითბოსა და სიყვა-რულს. საიდუმლო სწორედ ის გახლავთ, რომ იგი ყვავილთა დედოფლად მხოლოდ თავისი სილამაზისა და საუცხოო სურნე-ლის გამო კი არ აურჩევიათ, არამედ იმი-ტომ, რომ ყველა განურჩევლად უყვარდა. ბოლოს ვარდზეც უნდა გითხრათ სადუმლო ფარული, მიზომ ჰქენები დედოფალი, გული აქვს მოყვარული.

ვარდობისთვის დადგომას
გვილოცავენ ვარდები!

„რა ლამაზია!“ - აღმოხდა ენძე-ლას, რომელმაც იმ დღეს პირველად ნახა ვარდი. შემდეგ იგი იას მიუბ-რუნდა: „მაგრამ, ალათ, ძალიან უკარებაა, შეხე, როგორი ეკლები აქები“. იამ თავისი დიდი, ღურჯი თვალები აღერსიანად მიაპყრო ენ-დელას და ნასწურჩულა: „სრულები-თაც არა! მე კარგად ვიცნობ, ის ნამ-დვილი დედოფალია“...

ამასობაში ჩამოცხა კიდეც და ზარი კვლავ აწკრიალდა: მხურვალება ცეცხლის აქვს, შევნის შავი ხალი, მობრძანდება ყაყაჩო, მინდვრის პატარძალი.

ყაყაჩოს ფეხდაფეხ შემოჰყუნენ გვირილებიც:
ახლა ხვატი ზაფხულის
ყანას ააბიბნებს...
გაუმართავთ დავლური
თეთრპერანგა გვირილებს.

არ გასულა დიდი ხანი და შემო-გომის ქარმაც დაუბერა, თან წითელ-ყვითელი ფოთლები შემოიტანა:

ილია გვალაშვილი

მე ამბავს გიამბობთ
ვარსკვლავთა ცვენაზე,
ტყეში რომ ცვიოდა,
ნაცრისფერ სცენაზე.
ჩატარდა მწერების
კონცერტი მაგარი.
უღერდა სიმღერები,
მართლაც რომ სხვაგვარი.
გაკრული რომ ვნახე
ჯერ მარტო აფიშა,
ისე მომენტია,
კინალამ „გამთიშა“.
მამის ნაჩუქარი
გავყიდე უილეტი
და ხელზე ვიყიდე
კონცერტის ბილეთი.
ასე რომ, კონცერტი
თავად მაქს ნახული.
ეს დაუკინებარი

დღე იყო ზაფხულის.
სინათლის წრეებში
ცეკვავდნენ რწყილები,
თან ღიმილს ჩუქნიდნენ
ერთმანეთს წყვილები.
ტყავის ქურთუკების
გაეხსნათ ღილები
და გაღელილები
ყვიროდნენ ტილები.
ტკბილ ხმიან ბაჯოზე
ბალლინჯო უკრავდა.
პეპელა მღეროდა,
რვაფეხა ბუქნავდა.
ზოლიან ტრუსებში,
მაგარი ტიპები
დახტოდნენ გიურად
სცენაზე ტკიპები.
ბზიკი კი მაკრატლით
კიკინას იჭრიდა,

თან პირში მიკროფონს
კისისით იჩრიდა.
ბუზი აკორდეონს
წვალებით ქაჩავდა,
თვითონ კი საკრავის
უკნიდან არ ჩანდა.
ჩემი იმედები
გამართლდა, ასრულდა:
ბრწყინვალე კონცერტი
ტაშის კვრით დასრულდა.
სახლში რომ დაბრუნდი,
დავკარგე ფერი მე:
დამეწყო ფხანა და
გული ამერია.
საავადმყოფში
მგლებმა წამიყვანეს.
ტურებმა ყურებში
რაღაც გამიყარეს.
დამჩხვლიტეს ნემსებით,

მატირეს, მაყვირეს
და ბერე ფერებით
შემპირდნენ ნაყინებს.
ვფიქრობდი: „რომელი
დამისვამს დიაგნოზს?..“
ჩემს ავადმყოფობას
ვინ უნდა მიაგნოს?..“
შიძისგან ამტკიცდა
ყური და მუცელი
როცა დიაგნოზით
ბუმ მომცა ფურცელი:
„რადგანაც დაბუდნენ
შენს თმებში მწერები,
საავადმყოფოდან
ვერ გაეწერები!“
მთელი თვე ვიწევი
და ოფლი მასხამდა.
ვარსკვლავთა კონვერტის
ყურება ჩამშამდა.

შინ გამოკეთილი

სიცხე მქონდა, ნამღების
დალევაც კი დამჭირდა.
შინიდან არ მიშვებენ,
ვიყურები ფანჯრიდან.

ჩემი ტოლი ბავშვების
გარეთ ურიამულია.
დახტიან და ანცობენ,
მთელ ეზოს გარს უვლიან.

გაზაფხული იცინის,
აფრქვევს ირგვლივ სინაზეს:

„შენც გამოდი ეზოში,
გაციების ჯინაზე;
შენც იხტუნე ბავშვებთან,
შენც გადადი ყირაზე!“ -
გაზაფხული მეძახის,
მიკაკუნებს მინაზე.

გაციების გულისთვის
შინ ხუთი დღე დავყავი.
სახლში ჩაკეტილი ვარ,
როგორც მზეთუნახავი.

გამოუძინებელი

მაღვიძარა საათი
მეგობრობას არ მიწევს,
უთენია, უზრდელად,
დარეკავს და მაღვიძებს.

დედაჩემის ძახილით
გული ხომ სულ ამდება:
- თიკო, ჩქარა ადექი,
ბაღში გაგვიანდება!

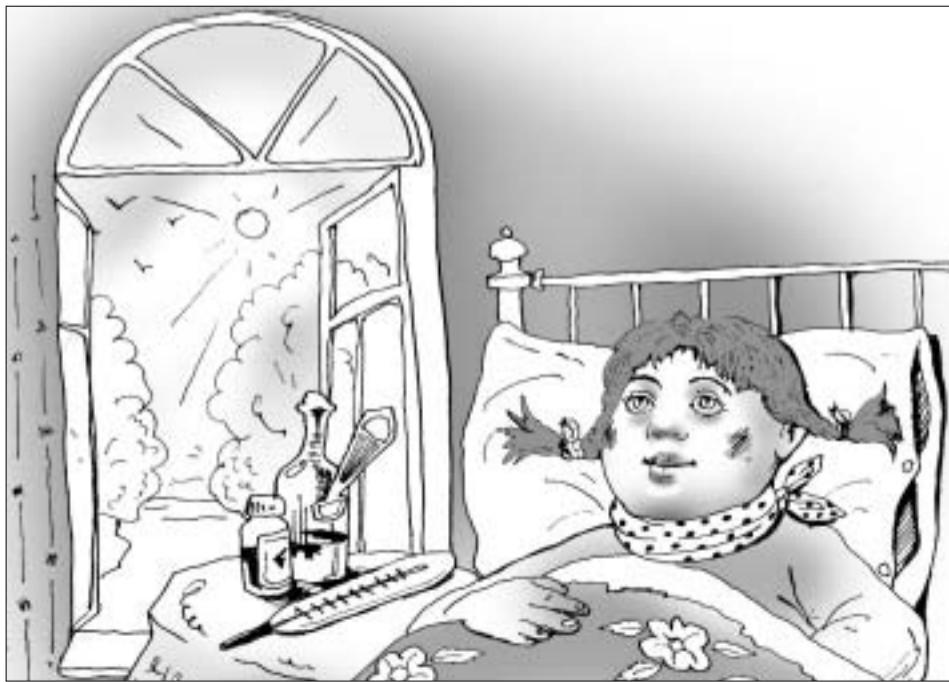
გინდ ზარმაცი მეძახეთ,
გინდაც, მწარედ დამცინეთ,
ოლონდაც, ჩემს გემოზე,
ერთხელ გამომაძინეთ.

კლასობანა

- აღარ მინდა თამაში
შენთან, ძმაო, მელია!
ბრჭყალი როგორ გამკარი,
ტკინი გამოგელია?!

- კლასობანას თამაში
არ გცოდნია, მამალო!
რა ვქნა, აბა, მითხარი,
ბრჭყალები სად დავმალო?

- კმარა, თათი გამიშვი,
ნერვები მაქს მოშლილი
საქათმეში მივდივარ,
მელოდება ცოლ-შვილი.

ქადოსნური ტელეფონი

ჩემს ჯადოსნურ ტელეფონზე
ხან ვინ რეკავს, ხან - ვინა.
აი, გუშინ, მაგალითად,
დამირეკა მალვინამ.
შემომჩივლა: „დამეკარგა
ძმობილი ბურატინო.
თუ ვიპოვე, ისე ვცემ, რომ
ცრემლი უნდა ვადინო.
დამივიწყა ხის ბიჭუნამ,
მეგობრობა ეს არის?..
თქვენთან ვეძებ ბურატინოს,
ამას რას მოვესნარი!..“
მერე ვიღა ყიყლიყოდან
(ერთი დიდი ამბავით)
ერთმა გოგომ დამირეკა...
თუ მიხვდებით, აბა, ვინ?..
დიახ, დიახ, პეპი იყო,
ეფროიმის ასული.

ზუსტად იმ დღეს ჩამოსულა,
ზღვაზე იყო წასული.
მითხრა: - „ტომი ჯარში არის,
დედა გახდა ანიკა.
მე კი ისევ მარტო ვცხოვრობ,
არ მანუხებს პანიკა...“
რეკავს, რეკავს ტელეფონი,
ვის არ ვუსმენ, ვის - არა.
ბევრი ჭორებს მიყვება და
ბევრმაც ბევრჯერ მიშარა.
ზოგი ჩხავის, ზოგი ყმუის,
ზოგიც, კიდევ, ყიყინებს;
ზოგი გლანდებს უჩივის და
ზოგირთი - ხიხინებს.
კარლსონი და პინქიო
დილაობით რეკავენ,
შეკითხვებით მანუხებენ,
ჩემს ცხოვრებას ქექავენ.

ველარც საჭმელს მივირთმევ და
ვერც ვაყოლებ ყავასა:
ხან ჟირაფი დამირეკავს,
ხანაც - შავი ავაზა.
არ ჩერდება ჯადოსნური
ტელეფონის წკრიალი.
მომენატრა ქუჩა-ქუჩა
უთავბოლოდ წრიალი.
ზღვის პლაჟიდან დღეში ხუთჯერ
რეკავს ურცხვი თოლია.
რეკავს მელა, მეუბნება:
- ტყეში მოუთოვია.
რეკავს სპილო აფრიკიდან
კოქტეილით დამთვრალი,
თავდაყირა დააყენა
ტყუილი და მართალი.
მერე მაჩვმაც დამირეკა,
ვიჩუბეო მხეცებთან...“

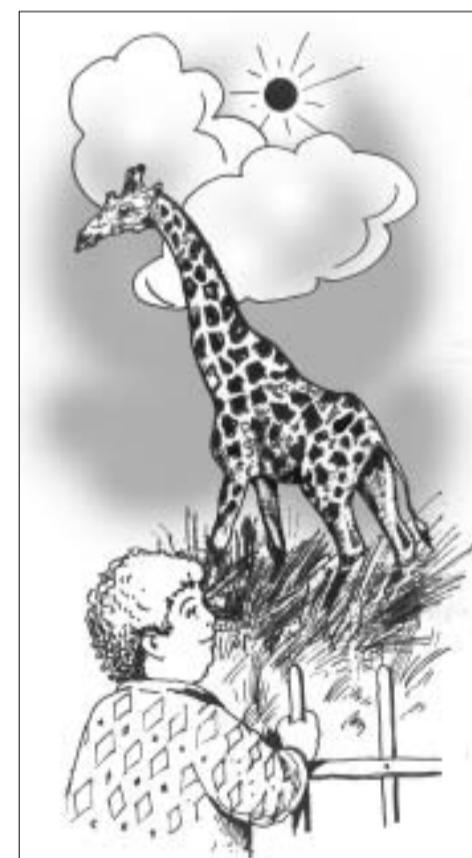
დათუნია მოსაკლავად
მონადირეს ეძებდა.
მგელს ბებია კითხულობდა,
ნითელქუდა - ხის მჭრელებს...
ყველაფერი ამერია,
ფიქრი თვალებს მიჭრელებს.
რეკავს, რეკავს ტელეფონი,
მოკლედ, გაუთავებლად.
ვერაფრით ვერ მოვახერხე
ნიფხვის გაუთოვება.
ჯვარზე მაცვეს, გამაგიუსე,
რა დღეში ვარ, ხომ ხვდებით?!
ტელეფონის გადამკიდე
საგიუჟეთში მოვხვდები.
თქვენს ტელეფონს თუ გამიცვლით,
აი, ზუსტად ასეთში,
მომაკითხეთ, ჩემს მისამართს
ხვალ ვაქვეყნებ გაზეთში.

მატყუარა მელაკუდა

მეუბნება მელაკუდა:
- გეფიცები, სოფიო,
შემიყვარდა ამ ბოლო დროს
დახალული ლობიო.
მოხარშული კანფეტები,
დაბრანული კაკაო,
თუკი გიყვარს შენც ჩემსავით,
მოდი, ხელი დაკაო.
მიყვარს ხორცი ობობის და
თოფლი ლურჯი გედისა.
გაგიუდები ორივეზე
თუ გასინჯვა გელირსა.

ბაჭიები? ბაჭიები,
აჲ, რა ჩემი საქმეა!
თუ არ გჯერა, დათვსა პკითხე,
მისი სახლი აქვეა.
დედლებზე და ვარიებზე
აღარ მომდის ნერწყვები.
ხოლო, აი, ცხელი კიტრის,
იფ!.. იფ!.. ჭამით ვერ ვძლები.
მელაკუდამ ტყუილები
დაასრულა, იცი, რით?
გაიგუდა სიცილით.

უირაფი

ზოოპარკში ვიყავი
(დავიდალე, ისე, რა),
გავიცანი ჟირაფი,
ჭრელი, მაღალისერა.
ჩემი ბალის ამბები
მოვუყევი, იცინა,
მერე თავი ჩაჰკიდა,
ფეხზე ჩამოიძინა.

ბიჭი და დედოფალი

სტეფან რაბჭი

ბილი პარკერი თოთხმეტი წლისაა. მას წალისფერი თმები, ნაცრისფერი თვალები და პაჭუა ცხვირი აქვთ. ბილის ერთადერთი დაიკო ჰყავს, რომელსაც როქ-სან ჰქვია, მაგრამ ყველა, შემოკლებით, როქსას ეძახის.

არდადეგებია. ბილი და როქსა ბებოსთან ისვენებენ ბრაიტონში. ჰიდა, ერთ კვირა დღეს ბილი დააკვირდა თავის ველოსიპედს. ის ძალიან, ძალიან ძველია.

- მე ახალი ველოსიპედი მჭირდება, მაგრამ ვინ გაღირსებს? ახალი ველოსიპედი ხომ ძალიან ძვირი ლირს!

- შენთვის მაგასაც არა უმავს რა, - ეუბნება როქსა, - მე, აგერ, სულ არა მაქვა!

ამ დროს ბებო უკანა კარს აღებს და იძახის: „ჩაი!“ ბილი და როქსა შინ შედიან.

- ბებო, - იწყებს ბილი და თან ჩაის წრუპავს, - ხომ არ იცი, როგორ შემიძლია ვიზოვო ბევრი ფული?

ბებოს ელიმება:

- რატომ მეკითხები?

- ახალი ველოსიპედის ყიდვა უნდა, - უხსნის როქსა.

- აა, მესმის, - ბებო ჩაფიქრდა. რამდენიმე წუთის შემდეგ კი თქვა:

- მე ვიცი, როგორ შეიძლება ფულის შოვნა.

- როგორ? - დაცქვიტა ყურები ბილიმ.

მაგიდაზე უურნალი „სასახლე“ დევს. ბებო უურნალს შლის.

- შეხედე, აქ ნერია, რომ ცხადდება კონკურსი და პირველი პრიზი 500 პაუნდია!

ბილი უურნალს უყურებს.

- „გამოგვიგზავნეთ თქვენი სურათი დედოფალთან ერთად“. - კითხულობს ხმამალია.

- დედოფალთან ერთად? - გაიკვირვა როქსამ.

ბილი ბებოს უყურებს გაკვირვებული თვალებით.

- მაგრამ, მე არ მესმის... ხალხმა როგორ უნდა გაიგოს, თუ სად აპირებს დედოფალი წასულას?

- ეს იოლი გასაგებია, - უხსნის ბებია, - კვირის ყოველი დღის განრიგი უურნალშია აღნერილი, - და შლის უურნალს 67-ე გვერდზე.

- შეხედეთ! აი, მაგალითად, ხვალ დე-

დოფალი ცხენების წარმოდგენაზე მიდის. ეს ხომ აქვეა, ჩვენს მახლობლად! ოთხშაბათს, - ფილმის სანახვად, ხოლო პარასკევს კი - ახალი საავადმყოფოს გახსნას დაესწრებათ, ნერია...

ბილი როქსას უყურებს.

- რას ფიქრობ? - ეკითხება.

როქსას ელიმება: - მე ვფიქრობ, რომ შენ

500 პაუნდად ორ ახალ ველოსიპედს იყიდი. აი, დილაც გათენდა. ბრაიტონის მახლობლად ცხენების წარმოდგენა იმართება და დედოფალიც იქ იქნება 11 სთ-ზე. ბილი და როქსა კი 10 სთ-ზე მიდიან.

- ყველაფერი თან გაქვთ? - ეკითხება ბებო, - ფოტოპარატი? სენდვიჩები? ქოლგა? ყავა? ფული?

ბილი ცას გაპურებს.

- დასხ, ბებო, - ბასუხობს ბიჭუნა.

- კარგი, აპა, თქვენ იცით!

როქსას ეღმიდება.

- გმადლობთ, ბებო.

ბრაიტონის სადგური მხოლოდ ხუთი მილის მოშორებითაა ბებოს სახლიდან. ბილი და როქსა სადგურისაკენ გზას ფეხით გაუდგნენ.

- კარგი, და, რომელი მატარებელი გვაწყობს? - კითხულობს ბილი.

- რომელიც გადის 10 საათსა და 18 წუთზე.

11 საათისათვის ისინი უკვე ცხენების წარმოდგენაზე არიან. იქ უამრავ ხალხს მოუყრია თავი.

- დედოფალს ხედავ? - ეკითხება როქსა ბილის.

- არა, ვერ ვხედავ! - ბილი ხან მარჯვნივ, ხან მარცხნივ ატრიალებს თავს. შემდეგ კი უცებ ჩერდება.

- ჴო ვხედავ, ნახე, აი, იქ არის!

ბილი მართალს ამბობს. დედოფალი ძალიან ახლოსაა, მაგრამ ერთი ცხენი ეფარება.

- მომზადებული გაქვს ფოტოპარატი?

- ჴო! - როქსა იღებს ჩანთიდან ფოტოპარატს.

- რა კარგია, ისე ადვილად გამოდის ეს საქმე, - ელიმება ბილის.

მაგრამ ამ სიტყვების დამთავრებაც ვერ მოასწრო, რომ სამი ძალიან მაღალი ძინ გადაუდგა როქსასა და ბილის.

- ჩვენ მხოლოდ სურათი გვინდა გადავულოთ დედოფალს, არ შეიძლება?

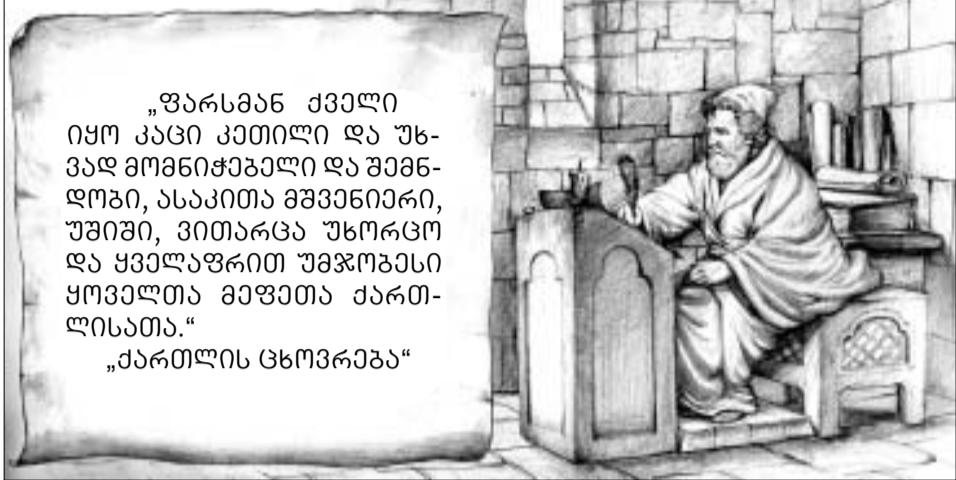
- არა! - პასუხობს ერთ-ერთი ძიათაგანი და თან ბილს მკაცრად ჩასჩერებია, ძალიან მკაცრად.

როქსა ბილის გადახედავს. წვიმას აპირებს.

- ბილი, მოდი სახლში წავიდეთ, დღეს,

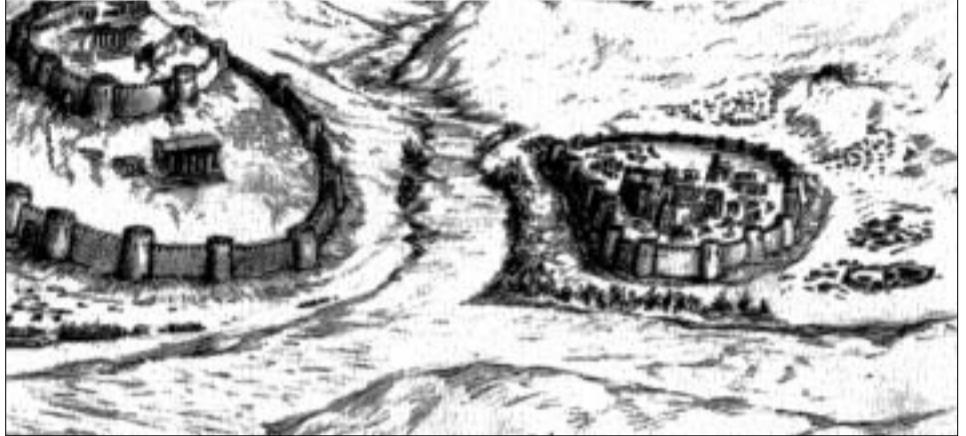

ცემანების ერთობლივა

„ვარსებან ეველი
იყო კაცი კათილი და უს-
ვად მომიტებელი და შემნ-
დობი, ასაკითა მშვენიერი,
უშიში, ვითარცა უსორცო
და ყველაფრით უმჯობესი
ყოველთა მაფიას ქართ-
ლისათა.“
„ქართლის ცხოვრება“

I სუურის ვეონი ნახევრიდან ქართლის სამაფოში ამ დროს ორმაფობაა. ქვეყანა
შუაზეა გაყოფილი. ერთი მაფია მთავრის მარჯვენა ნაპირზე ზის და მის რაზიელების არაზ-
ციცე წარმოადგენ. არაზე მაფიის მფლობელობაში ვეღას ქართლის სამხრეთი აროვინიები,
ცურანიდან მთავრის სამაცველი და კლარჯეთი, ხოლო ვეონი მაფია მთავრის მარჯვენა საცავი-
როს განვითარებს და მოხეთაში ზის. მის მფლობელობაში ძალაში მცხოვრი მფლობელი ქარ-
თლის მთავრის ჩრდილოეთი - პირველი გერისამი. როგორც „ქართლის ცხოვრება“ მოგვითხ-
ობს: არაზესა და მცხეთაში მჯდომარეობით თუ მოყვრობაზე ვინახება, ერთად მოყვრობაზე
და თუ მორიგეონ ვინახება, ერთად მტრობდენ.

II საუკუნის 30-იანი წლებისათვის არაბაზი მაფები ზის ფარსები ეველი, ხოლო მოხეთაში მითრიდათი. ისინი თითოების ერთაშორისულად გა-
მაფები. თავიდან მათი ურთიერთობა საჭაროდ კოტილგანცყოფილი იყო, ვაგრამ დროთა განვითარებაში ფარსებასა და მითრიდათის შორის განვი-
ძილებაში იჩინა თავი. როგორც „ქართლის ცხოვრება“ მოგვითხოვთ, მითრიდათიმ ცოლად შეირთო საკარსტა მაფის ნათესავი, საპატა შემოხებით გა-
დაემორია ფარსებას და მისი მოვალე გადაცემით. მითრიდათიმ ფარსები ეველი მაფილისა მინდვის, სადაც თავისი განზრახება უნდა შეისრულებინა. ფარსებას შეიძლება მოსახეა დროულად შეატყობინეთ. ამინდან ფარსები და მითრიდათი ერთმანეთის მოსისლე მტრები გადადნენ.

ფარსებანი მითრიდათი ცინაალიდებ იცილ ლაპტორა მოაციო, მოკლე ხაცი ფარსებან
ეველის ჭარებაში მოელი ქართლი დაიკავეს. მითრიდათი მისისელებისა და სიბოროგის გამო
სცულდათ ქართველები. ამონიათ გას სამოგლოში აღარ ეფრთხოებოდა და ევებიდან გაიქმა. ფარ-
სებანი მცხეთის ციხე აიღო და ორ დანილად გაყოფილი ქართლი კვლავ გაართიანა.

III ევებანაში მოკლიერების შემდეგ ფარსებან ეველი ქართლის საზღვ-
რების გაზრდაზე დაიწყო ზრდება. ქართველთა ჭარება სამხრეთ საკართველოს
შეკიტორივის დაპრუება შემდეგ და შევი ზღვის აირა მცხოვრები ქიდრიტი-
გის დამორჩილებაც მოახდენა.

ქოის იმპერიას თავისი ინტერესები ჰპოდე წინა აზიასა და ამიერკავკასიაშიც. ამას ხედავ ფარსებან ეველი და ცილინგადა, ცინაალიდები გაენის იმპერიის ზრავებისათ-
ვის. იმპერატორ ადრიანეს ელემონამ მარცხი პანიცად. ამაზე განკისებულება რომის იმპერა-
ტორმა გადაცემითა ფარსების დამცირება. მათ ქართლის მეფისგან საჩურად გამოგზავნილი
მომართვილი მოსახეა მოცირები ციხესიმაგრეს ჩამოადგინა. ჩამოადგინა გამოსულ გლავათ მოგვითხ-
ობს: არაზესა და მცხეთაში მჯდომარეობით თუ მოყვრობაზე ვინახება, ერთად მოყვრობაზე
და თუ მორიგეონ ვინახება, ერთად მტრობდენ.

რომის იმპერიატორის ეს საკციელი ფარსეან ქველება დაცინებად მიიღო და ადრიანესათვის სამაგისტროს გადახდა გადაცევითა. ფარსეანი ჩრდილოეთ კავკასიაში მცხოვრებ მთიანეთის დაუსავირდა. კართლის მეურე დარიალი კარი გააღო და დაკირავებული მეომრეპი იმპერიის ტერიტორიებს შეუსია. ფარსეანის ლაშქარება მოკავშირე ალანებთან ერთად უამორა აღგანია, მიძია, კაპადოკია, არმენია.

საპატიო სტუმრებს განსაკუთრებული აა- ტივისცემის ნიშანად უფლება მისცეს მსხვერპლი ზენი- რათ კაპიტოლიუმზე. იმპერატორი ფარსეან ეველისა და ძართვები დიდებულების სამხედრო ვარჯიშს დაესწრო. აა- ტივისცემის აიუსის პრინციპით მარსის მოეაზეო ცხე- ნოსანი ფარსეან ქველის ჩადაკება დადგეს.

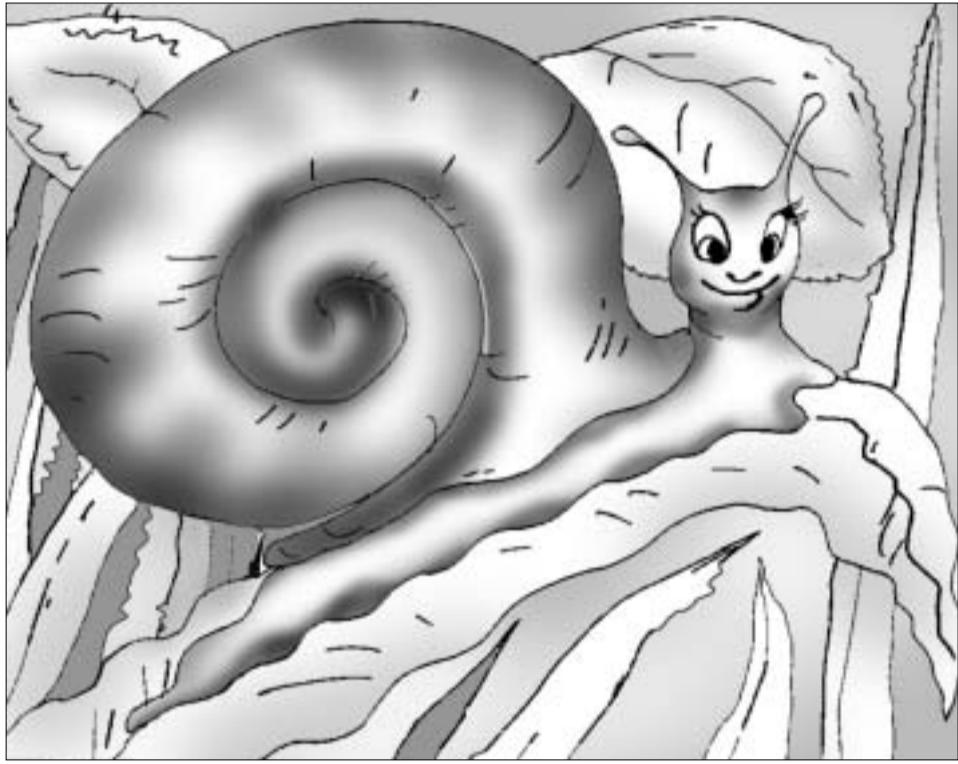

ლექსიტატ აკტორი
ფრა კოსტუმურული ჯური საჭური
მხატვარი: ლექსიტატ კიკანიშვილი

რომიდან დარჩუნებულება ფარსეან ქველება უციდელი კალისხევით დაიცონ ძველის ძლიერების გარეთ კართლის მართლის ასეთი გაძლიერება საკარსელთა აღვარითიას იცვევდა. მთერა დალატით გადაცევითა ფა- რსეანის მაროსიპა. მათ ფარსეანის მზარეული მოიყიდვება. მოღალატე მსახურება საზარელი შეურისა საჭმელა. ერთ- თი კურონის ძროს ფარსეანი მონაგლული ეკრანი მიირთვა და მაღალ გარდაიცველა კიდევ. ფარსეან ქველი მთელება კართლება დაიმირა. რალაპებსა და დაგაპშა იცველენ თავ- ში ყოველი ცარიცხულიზან ვიდრე გლეხამდის.

გამოცემა იწვება

ლოკოპინა, სახელად ქრამაჭა

ირმა მალაცია

მიცნობდეთ: ლოკოპინა ქერამუჭა გახლავართ. მეც თქვენსავით პატარა ვარ, არა, თქვენზე გაცილებით პატარა, - ისეთი მოცუცეული, რომ ბევრი თქვენგანი, აღბათ, ვერც მამჩნევს, როგორ მივცოცავ ღობის ძირი ამოსული ბალახის ღეროზე და შეიძლება, ფეხიც კი დამაბიჯოს. პო, თქვენ ნარმოიდგინეთ, ასეთი სამწუხარო ამბებიც ხდება ხანდახან, ამიტომ ძალიან ყურადღებით დავცოცავ და ზედმინებით კარგად ვიცავ საგზაო უსაფრთხოების წესებს. ღმერთი ნუ ქნას, რომელიმე ცელქმა ბიჭუნაში ჩემით თამაში მოინდობს და ბურთივით გამაგორ-გამომაგოროს, ჩემი პატარა სახლი დაინარება და შეიძლება, ნამსხვრევებადაც იქცეს. მაგრამ, ასეთი რამ იშვიათად ხდება. ბავშვების უმრავლესობას ძალიან ვუკვარარ და თამაშის დროს ცდილობენ, არაფერ მატკინონ. მეც ძალიან მიყვარს ბავშვები, განსაკუთრებით კი ჩემი პატარა მეგობარი - მარი. იგი შემოდგომის ერთ წვიმიან დილას გაციცანი, როცა დედიკოსთან ერთად საბავშვო ბაში მიიჩქარდა, ის-ის იყო ქვაფენილიანი ბილიკის გადაკვეთა მოვინდომე, რომ ჩემს ცხევირნი შავსანდლიანი პატარა ფეხი დავინახე. შიშისაგან ავკანკალდი, ცოტაც და გამჭყლეტდა, მაგრამ გოგონამ დამინახა და გაჩერდა. მიხედვი, რომ პირველად მხედავდა, საერთოდ, ყველა ბატარა ადამიანი ყველაფერს ოდესებ პირველად ხედავს ამ სამყაროში. როდესაც დედიკომ ჩემი თავი გააცნო და აუხსნა, რომ მე პატარა ლოკოპინა ვარ, მარი ჩაიცუცა და მითხა, რა გქვია? არ ვიცოდი, რა მებასუხა. ჩემთვის სახელი არავის დაურქებული ია.

ნია, ქორფა ბალახით ჩავიკიკლოზინო ყელი. ძილის წინ კი ჭრიჭინების სიმღერას ვუსმენ და ტკბილად მეძინება.

მართალია, ჩენ, ლოკოპინები კეთილი და უწყინარი არსებები ვართ, მაგრამ ბევრი მტერი გვყავს. აი, ის უზარმაზარდეზებინი მამალი, აგურის სახლის გვერდით, საქათმეში რომ ცხევრობს, საშინელ დღეში მაგდებს. ერთ დღეს ისე ჩუმად მომეპარა, ძლიერს შევასნარი სახლში. უნდა გენასათ, როგორი კაკუნი აუტესა ჩემს ნიუარას. მეგონა, შიშით მოვკვდებოდი. კიდევ კარგი, საიდანლაც მანანნალა ძალილ გამოჩნდა და იმან დააფრთხო, თორებ ახლა ჩემი ნიუარის ნატებიც კი აღარსად ეგდებოდა. მართალია, რამდენიმე ადგილას გაიხვიტა და წევმა ჩამომდინარე, მაგრამ მარის ვთხოვე და მიშველა, ხელში ამიტატა და ხელოსნათან წამიყვანა. ღმერთმა უშველოს, ისე შემიყეთა სახურავი, ახალი გაგონებოდათ.

სულ დამავინტედა მეთქვა: მე ჩვეულებრივი ლოკოპინა არ გეგონოთ. ისე, ყველას არაჩვეულებრივი და განსაკუთრებული ჰერინია თავისი თავი, მაგრამ მე მართლაც არ ვაგავარ სხვა ლოკოპინებს. ტრაბახში ნუ ჩამომართმევთ და, სხვებისაგან განსხვავებით, მე წერა-კითხვა ვიცი. ბევრი ლოკოპინა გინახავთ ასეთი? არ გინახავთ, ხომ? აი, სწორედ ამას გეუბნებოდით. ეს სულ ცხონებული ბებიარების დამასახურებაა. ის მთელს ჩვენს სანათესაოში ყველაზე განათლებული ლოკოპინა გახლდათ, ღრმად მოხუცებული ტრაგიულად დაიღუპა - ვეღლოსიპედმა გაჭყლიტა. ძალიან ბრძენი იყო, ყველაფერს მასნავლიდა და ჭკუას მარიგებდა. „მომისმინე და დაიმახსოვრე, ჩემი საყვარელო შევილივილო“, - მეტყოდა ხოლმე (მაშინ სახელი არ მერქვა), - „ყველაზე მეტად ადამიანის ფეხსაცმელს ერიდე, განსაკუთრებით კი ქალის მაღალქუსლა ფეხსაცმელსო. ზოგიერთი ისეთი წვრილი და ბასრია, ერთ წამში ნამსხვრევებად აქცევს შენს პანაზუნა სახლს, ისე, რომ გამოძორომას ვერც მოასწრებო. ბორბლებასაც ერიდე, ხომ იცი, პატარა არსებებს ვერავინ ამჩნევს. ჩენ, ლოკოპინები გებედავთ ერთმანეთს, თორემ დიდი არსებებისათვის ერთი მოძრავი წერტილი ვართ და მეტი არაფერი“. ეჭ. ჭკვანი იყო ცხონებული, ჭკვიანი. ხანდახან ისე შენატრება... სიზმარშიც კი ვხედავ ხოლმე. როგორ მედიურად და დინჯად მიცოცავდა ხოლმე, რქების ამაყი რხევით. ეჭ, რა დაუნდობელი წუთისოფელ!

დღეს შესანიშნავი დილა გათენდა. ისის იყო, ნიუარიდან თავი გამოვყავი და ბალაზე ჩამონაკური ნამი სახეზე შევისხი, რომ რაღაც ხმაური მომება. ეს ჩემი ბიძაშვილი იყო. ისეთი ლამაზი და სირინზივით ტკბილი ხმა აქვს, ის რომ სიმღერას დაიწყებს, ყველა გარინდებული უსმენს. დილიდანვე კარგ გუნდაზე დამაუყენა. რა თქმუნდა, მისი ხმის გაგონება მირჩევია ჩემი მეტობლების ჩხუბს, რომლებიც, აღარც მასოვს, რამდენი ხანია, ერთმანეთს მხოლოდ იმიტომ გადაემტერნენ, რომ მრავალძარღვას ბუჩქის ძირას ადგილი ვერ გაიყვეს. ორივე იმას გაიძახის,

პირველმა მე ვიპოვეო. ჩერჩეტები! ირგვლივ მრავალძარღვებს მიაქვს მინდორი, ისინი კი მიაცივდნენ ამ ერთ ბუჩქს და ყველას თავს აბეზრებენ გაუთავებელი დავიდარაბით. მე ვურჩიე: ერთმა ერთი ფოთლის ქვეშ იცხოვრეთ, მეორემ - მეორეს ქვეშ-მეტქი, მაგრამ გაგიგონია? ყურიც არავინ მათხვეა. ასე აგრძელებენ დაგას: ხან ერთი ათევს ლამეს ღია ცის ქვეშ, ხან მეორე. გაგიუდები, რა ხალხში, უფრო სწორად, რა ლოკოპინებში ცხოვრობთ.

ძალიან მომბეზრდა გაუნათლებელ საზოგადოებაში ცხოვრება. ჰოდა, ერთი შესანიშნავი აზრი მომივიდა: გადაეწყვიტე, ლოკოპინებისათვის სკოლა გავხსნა. აგრე, მიტოვებულ მშენებლობაზე, ოთხები თავზე საყრელადაა. წვიმა არ ჩამოდის და მინასაც სარეველა აქვს მოდებული. თუნდაც ჩამოვიდეს, რა მოხდა მერე, ჩენ ძალიან გვიყვარს წვიმიანი ამინდი. განცხადების გამოკვრას ვაპირებდი, მაგრამ გამახსენდა, რომ მაინც ვერავინ წაიკითხავდა. ჩემი მიზანიც ხომ სწორედ ისაა, წერა-კითხვა ვასწავლო ლოკოპინებს. ჰოდა, გადაეწყვიტე, ზეპირად გამერცელებინა ინფორმაცია. რა მდენიმე ენაჭარტალა ლოკოპინას ვიცნობ, დაუძახე და ყველაფერი აცუსხენი. მეორე დღესვე ლოკოპინების მთელი ჯარი მომადგა და იმდენი აკაკუნეს ჩემს ნიუარაზე, გაღვიძებას ვინ ჩივის, ღამის სახლი დამისხვირება: მოცირების მთელი ლოგონი-დან და რას ვხედავ: მთელი უბნის ლოკოპინებს ერთად მოუყრიათ თავი! ჩემი იდეა რომ გავაცანი, სიხარულით, აღარ იცოდნენ, რა ექნათ. დაფაცურდნენ და რა აღარ მოზიდეს საკლასო რთახის მოსაწყობად: თუნექს ქილის სახურავი - დაფის გასაკეთებლად, ნახშირის ნატეხები, რომელიც ცარცის მაგივრობას გავვინებ... ჩემი მეგობარი მარ, კიდევ, ანბანის მოტანას შემბირდა. ასე, რომ დღეიდან მე ვარ ამ ქვეყნად ყველაზე დაკავებული ლოკოპინა, მაგრამ თქენები მაინც გებედანვე... ჩემი მეტობლების გარინდებული უსმენს. დილიდანვე კარგ გუნდაზე დამაუყენა. რა თქმუნდა, მისი ხმის გაგონება მირჩევია ჩემი მეტობლების ჩხუბს, რომლებიც, აღარც მასოვს, რამდენი ხანია, ერთმანეთს მხოლოდ იმიტომ გადაემტერნენ, რომ მრავალძარღვას ბუჩქის ძირას ადგილი ვერ გაიყვეს. ორივე იმას გაიძახის კილის სახურავი - დაფის გასაკეთებლად, ნახშირის ნატეხები, რომელიც ცარცის მაგივრობას გავვინებ... ჩემი მეგობარი მარ, კიდევ, ანბანის მოტანას შემბირდა. ასე, რომ დღეიდან მე ვარ ამ ქვეყნად ყველაზე დაკავებული ლოკოპინა, მაგრამ თქენები მაინც გებედანვე... ჩემი მეტობლების გარინდებული უსმენს. დილიდანვე კარგ გუნდაზე დამაუყენა. რა თქმუნდა, მისი ხმის გაგონება მირჩევია ჩემი მეტობლების ჩხუბს, რომლებიც, აღარც მასოვს, რამდენი ხანია, ერთმანეთს მხოლოდ იმიტომ გადაემტერნენ, რომ მრავალძარღვას ბუჩქის ძირას ადგილი ვერ გაიყვეს. ორივე იმას გაიძახის კილის სახურავი - დაფის გასაკეთებლად, ნახშირის ნატეხები, რომელიც ცარცის მაგივრობას გავვინებ... ჩემი მეტობარი მარ, კიდევ, ანბანის მოტანას შემბირდა. ასე, რომ დღეიდან მე ვარ ამ ქვეყნად ყველაზე დაკავებული ლოკოპინა, მაგრამ თქენები მაინც გებედანვე... ჩემი მეტობლების გარინდებული უსმენს. დილიდანვე კარგ გუნდაზე დამაუყენა. რა თქმუნდა, მისი ხმის გაგონება მირჩევია ჩემი მეტობლების ჩხუბს, რომლებიც, აღარც მასოვს, რამდენი ხანია, ერთმანეთს მხოლოდ იმიტომ გადაემტერნენ, რომ მრავალძარღვას ბუჩქის ძირას ადგილი ვერ გაიყვეს. ორივე იმას გაიძახის კილის სახურავი - დაფის გასაკეთებლად, ნახშირის ნატეხები, რომელიც ცარცის მაგივრობას გავვინებ... ჩემი მეტობარი მარ, კიდევ, ანბანის მოტანას შემბირდა. ასე, რომ დღეიდან მე ვარ ამ ქვეყნად ყველაზე დაკავებული ლოკოპინა, მაგრამ თქენები მაინც გებედანვე... ჩემი მეტობლების გარინდებული უსმენს. დილიდანვე კარგ გუნდაზე დამაუყენა. რა თქმუნდა, მისი ხმის გაგონება მირჩევია ჩემი მეტობლების ჩხუბს, რომლებიც, აღარც მასოვს, რამდენი ხანია, ერთმანეთს მხოლოდ იმიტომ გადაემტერნენ, რომ მრავალძარღვას ბუჩქის ძირას ადგილი ვერ გაიყვეს. ორივე იმას გაიძახის კილის სახურავი - დაფის გასაკეთებლად, ნახშირის ნატეხები, რომელიც ცარცის მაგივრობას გავვინებ... ჩემი მეტობარი მარ

საცოდავი ვეტერინარი

სახელი ლეიტონ ბერნარდი

მოხუცი პეტერსონი სამზარეულოში, მაგიდასთან, ჩუმად იჯდა. მიირთმევდა ყავას, უშმურ ამინდს უცქერდა და არაფერი არ ახარებდა.

სამაგიეროდ, კატა ფინდუსი მხნედ გრძნობდა თავს. არც ერთი წამი არ შეეძლო წყნარად ჯდომა და არც უნდოდა. სამზარეულო ფართხალებდა, თავის კუდს კერძნა, მაგიდაზე ძვრებოდა, ყავაც კი მოყლუპა, შაქრის ნატენი ძირს ჩამოაგდო, თვითონაც იატაჭებდა ჩამოხტა, შემდეგ ტახტზე ახტა, იქიდან კი მაგიდაზე...

„წყნარად იჯექი!“ - ჩაისისინა პეტერსონმა, ლრმად ამოიხრა და თქვა: „აუ, რა დღეა, მართლა ცუდ ხასიათზე ვარ. არაფრის ხალისი არ მაქეს.“

„შესანიშნავია“, - თქვა ფინდუსმა, - „შეგვიძლია მთელი დღე ვითამაშოთ“.

„ეი, შენ“, - თქვა პეტერსონმა, - „ჯობია მარტომ, სადმე, სხვაგან ითამაშონ“.

„მარტო და მარტო, სხვაგან და სხვაგან! მე შენთან ერთად მინდა თამაში. აქ, მე ადგილზე, ახლავე. ჩვენ შეგვიძლია „კატის მოფერება“ ვითამაშოთ, შენ კატა იყავო“.

„არა, არ მინდა თამაში“, - ჩაიბურდუნა პეტერსონმა და ძალის შორს, უაზროდ გაიხედა, - „დრო არ მაქეს, შემა უნდა დავზეხო, მაგრამ არანაირ ხალისი არ მაქეს, კარტოფილის ხნული უნდა დავპარო, ამისი ხალისიც არ მაქეს. მინდა მთელი დღე აქ ვიჯდე და ვიდარდო“.

„არ დაიდარდო, პეტერსონ“, - უთხრა ფინდუსმა, - „მე ხომ გვერდში გვავარ, შემომხედე!“

ფინდუსმა ჩაის კოვზს დააბიჯა, რომელიც თეფშის ქვეშ იდო. თეფში შექანდა და ადგილზევე განკარუნდა. ფინდუსი შეეცადა, რომ თეფში ყავადანს მიხლოდა და უფრო მაგრად გაულარუნებულიყო. ეს არცთუ ისე იოლი იყო. მას განსაკუთრებული ბრუნით უნდა გაეკრა თათი, თორემ მხოლოდ განკარუნდებოდა და არ გაულარუნდებოდა. ყოველ განკარუნდებაზე პეტერსონი უფრო და უფრო ქმუხნიდა წარბეშ. ხუთი წკარუნისა და ერთი ულარუნის შემდეგ პეტერსონმა თვალები დასუჭა და იღრიალა:

„მოეშვი! როცა ცუდ ხასიათზე ვარ, ვერ ვიტან ასეთ ხებს. დღეს საწყნარე მტკირდება. დაჯექი წესერად შენს სკამზე, მიირთვი ყავა და კარგად მოიქეცი!“

კატა წესერად დაჯდა სკამზე და ცოტა ხანს კარგად იქცეოდა. შემდეგ სხეულმა თავისით ინყო ბორძიკე და შიგნიდან ამომავალი მელოდია მოანგა, რომელიც აუცილებლად უნდა ემლერა. რაც შეეძლო, ჩუმად მლეროდა. წელ-წელა სკამის ზურგზე ჩასრიალდა. უკანა თათები მაგიდას მიაბჯინა და ქანობა და ინყო.

დრომ! სკამი უკან გადაწვა. „მინდა ვიცოდე, თუ შეუძლია სკამს უკანა ფეხებზე წონასწორობის შენარჩუნება“, - ფიქრობდა ფინდუსი. კიდევ ერთხელ წაპერა ფეხი. დრომ! სკამი უკან გადაქმნდა. კიდევ ერთხელ ცოტა ძლიერად მიარტყა. ჯახ! დაეცა სკამი, კატამ სალტო გააკეთა და ცარიელ, რკინის სათლს დაეჯახა, რომელიც ტახტზე ხმაურით გაგორდა. პეტერსონის სახე მოელუშა, ყურებზე ხელი აიფარა, მერე მაგიდას მუშტი დასცხო და ისე დაიღრიალა, რომ წვერიც კი აუცაცახდა.

„ახლა კი გეყო! გადი, თუ ოთახში ხარ! არაფრის გაგონება არ მინდა, არც სიმღერის, არც სულელური ყედობის, არაფრის! მე ცუდ ხასიათზე ვარ და მშვიდად მინდა ვიყო!“

ფინდუსი მოხუცს მიაშტერდა. ასეთი გაცოფებული არასოდეს ენახა. პეტერსონმა ლრმად ამოიხრა და ტახტის კუთხეში მიუურდა. ისე საწყლად და უბედურად გამოყურებოდა, როგორც ჩაჩუტული საბურავია.

„მაპატიე, ფინდუს“, - თქვა დაღლილმა, - „მე ვიცი, კატას ასე არ უყვირია, მაგრამ დღეს ისეთი დღეა, რომელიც, შეძლების დაგვარად, წყნარად და ჩქარა უნდა ჩავაგორო“. დღეს მართლაც ნალვლინია“, - ფიქრობდა ფინდუსი, - „რამე უნდა ვიღონო, რომ გავახალისონ“.

ფინდუსი ჩუმად, როგორც კატას შეეფერება, აძვრა სამზარეულოს მაგიდაზე, მიუახლოვდა პეტერსონს და კლანჭი გამოყო. რაც ნიშნავდა: „მე მხოლოდ ერთი რამის თქმა მსურს“. დღეს მართლაც ნალვლინია“, - ფიქრობდა ფინდუსი, - „რამე უნდა ვიღონო, რომ გავახალისონ“.

„ნამდვილად აუტანელი ხარ“, - ფიქრობდა ფინდუსი, - „ტახტიდან ხომ უნდა წამოინიო, სათევზაოდ თუ გინდა წასვლა“. კატა შეშის ფარდულში გავარდა, კედელზე ჩამოკიდებული ანკესი შეათვალიერა. ჩაფიქრდა. შემდეგ კარიდან შეიხედა, დარწმუნდა, რომ პეტერსონი ისევ სამზარეულოში იჯდა და შეძლებისდაგვარად ხმამაღლა დაინარება: „მიშველეთ! პეტერსონმა, მიშველე! გავიჭედე!“

პეტერსონი სახლიდან გამოვარდა. კატამ მოხუცი რომ დაინახა, ფეხი ჯირკის ქვეშ შედო, ზურგზე დანვა, ფართხალი დაინყო და თან კიოდა. მოხუცი მივარდა: „რა მოხდა? იტკინ რამე?“ ფეხი გამეჭდა“, - თავი მოისაწყლა ფინდუსმა. აქ რა ეძებდი?“ - თქვა პეტერსონმა და კატას ადგომაში მიეხმარა.

„ანკესს ჩამოლება და სათევზაოდ წასვლა, შემდობა, ჯირკი ჩამოვარდა და დამეცა. ჩამომიღებ ანკესს?“ ეს მაგრამ, ამ სიგრძე ანკესს ტბამდე როგორ მიიტან?“ - თქვა პეტერსონმა. აბა რა ვენა, თუ არავინ წამომყველი, მარტოც წავალ“, - თავებურად მიუვო ფინდუსმა და ფარდულიდან კოჭლობით გავიდა. რამის თევზი დაიჭირა. ზოლიანი ქარის ბის თევზი გამოილო, სამზარეულოს იატავზე „ნიჩბების“ მოსმა და თევზიანია დაინყო. რამდენიმე წამში თევზი დაიჭირა. ზოლიანი ქარის ბის თევზი გამოილო, მაგრამ ასაცილო. ფინდუსმა ალმაცერად გადახედა პეტერსონს, რომელიც ფანჯარაში იცქირებოდა.

ახლა ფინდუსმა მსოფლიოში ყველაზე დიდი თევზი დაიჭირა. საშინალად ზოლიანი ქაშაყი! თევზი თავის დაღნევას ლამობდა, ქოშინებდა, ხვეწმოდა და პეტერსონს ალმაცერად უყურებდა, რომელმაც ძლივს გამოხედა, არც განიძრება, მხოლოდ თქვა: „მე არ მინდა სათევზაოდ წასვლა“. და ისევ ფანჯარაში გაიხედა.

„შენ მუვე ქაშაყზე უფრო მუვე ხარ“, - ფიქრობდა ფინდუსი, - „მაგრამ შე თუ რამე გადახედვიტე, ესე იგი, ასეც იქნება. არაფერი გიშველის“. შევარდა სადურგლო ფარდულში და ფიცირის.

ფინდუსმა ნაფორტას ფიცირული გამოქეება. თევზის ქვეშ პატარა ნარნერა იყო: „სქელი ნაფორტა. პეტერსონის დაჭრილი. 1933“. პეტერსონის მიერ დაჭრები და ფიცირის და ფიცირული გადაიარეს და ბილიკით ტბას.

რილ თევზებს შორის ეს თევზი ყველაზე დიდი იყო, რომელიც კედელზე ჩა-

მოსაკრდად გამოიფიტა.

ფინდუსმა გრძელი თოკი მოაბა ფიცირს, სამგზავრო ჩანთაში ჩადო, შეიტანა სამზარეულოში და პეტერსონის პირდაპირ, მაგიდის გვერდით დადო. თოკი ხელში დაიჭირა, მაგიდაზე შებურები და პეტერსონის პირდაპირი, მაგიდის გვერდით დადო. თოკი ხელში დაიჭირა, მაგიდაზე შებურები და პეტერსონის პირდაპირი, მაგიდის გვერდით დადო. თოკი ხელში რა გიჭირავს. პე-

ტერსონი ცდილობდა, კატა არ შეემჩნია, რომელიც თათაწეული, თვალებში მეტები შესციცინებდა. ბოლოს ველარ გაძლო და პეტერსონის გვერდით და რა გიმონდა, მას ხომ არაფრის ხელში რა გიჭირავს. პე-

ტერსონმა თოკს მოქაჩა და თევზის ფიცირული მაგიდაზე ამინისა.

„შეხედე, დაიჭირე!“ - შესძახა ფინ-

დუსმა.

პეტერსონმა გაიღმია, მაგრამ უნიდე-

ლივით მიღებული იყო.

„არ მინდა“, - თქვა მან და ისევ ფანჯა-

რაში გაიხედა.

„ნამდვილად აუტანელი ხარ“, - ფიქ-

რობდა ფინდუსი, - „ტახტიდან ხომ უნდა წასვლა“. კატა შეშის ფარდულში გავარდა, კედელზე ჩამოკიდებული ანკესი შეათვალიერა. ჩაფიქრდა. შემდეგ კარიდან შეიხედა, დარწმუნდა, რომ პეტერსონი ისევ სამზარეულოში იჯდა და შეძლებისდაგვარად ხმამაღლა და დაინარება: „მიშველეთ! პეტერსონმა, მიშველე! გავიჭედე!“

პეტერსონი სახლიდან გამოვარდა. კა-

ტამ მოხუცი რომ დაინახა, ფეხი ჯირკის ქვეშ შედო, ზურგზე დანვა, ფართხალი დაინყო და თან კიოდა. მოხუცი მივარდა: „რა მოხდა? იტკინ რამე?“

„ფეხი გამეჭდა“, - თავი მოისაწყლა ფინდუსმა.

„აქ რას ეძებდი?“ - თქვა პეტერსონმა და კატას ადგომაში მიეხმარა.

თამაშები პირსონატურ კომპიუტერზე

DELTA FORCE**BLACK HAWK DOWN**

საინტერესოა ის ფაქტი, რომ Novalogic-ის ახალი ქმნილება სიუჟეტით ძალიან ჰგავს ამჟამად ერაყში მიმდინარე ომს და მასში მონაწილე სპეციალური Delta-ს სპეციალურაციებს. მოქმედება ერაყში მიმდინარეობს და მისიები, ძირითადად, დივერსიულია, თუმცა არის მისიები, სადაც საჭიროა ალყაში მოხვედრილ მოკავშირეთა კოლონის გადარჩენა და მისი გაცილება უსაფრთხო ტერიტორიამდე. რამდენიმე მისა, რომელიც მე ვნახე, ძნელი შესასრულებელი არ გამოდგა და ამისათვის სულ რაღაც 3 საათი დავსაჯე. თამაშს ისიც აიოლებს, რომ შესაძლებელია ნებისმიერ მომენტში თამაშის ჩაწერა და ჩვენი პერსონაჟის დაღუპვიდან, ან სხვა სასურველი ადგილიდან მისი გაგრძელება. შეირაღება ახალ ვერსიში დიდად არ შეცვლილა, ამიტომაც ჩვენ ისევ შეგვიძლია გამოყიდვით MP5, M16, სანაპერული BERETTA 0.50 კალიბრით, ტანკსანისაღმდეგო და კიდევ სხვა მრავალი სპეციალური იარაღი. გაჩნდა სიახლეც: შეგვიძლია თანამებრძოლებს მარტივი ბრძანებები მივცეთ, მაგალითად: “დაიცავით დისტანცია 5 მეტრი”, “შეაგდეთ დამაბრმავებელი ბომბი” და ასე შემდეგთ.

ზემოთ აღნიშნულ სიახლეებს საერთოდ აზრი არ ექნებოდა, რომ არა ერთი რამ: თამაში გახდა არაჩვეულებრივად ლამაზი და დახვეწილი, ადრე გამოყენებული საფირმო ტექნოლოგიისაგან Voxel, რომელიც პერიალებს კვადრატებად აჩვენებდა, კვალიც კი აღარ დარჩა და ამჯერად ყველაფერი დახვეწილად და რეალურად გამოიყურება. ამერიკული სამხედრო ყველგანმავლები - ჰამერები, ზედ დამაგრებული 0.50 კალიბრიანი ტყვიამფრქვევებით, ძალზე მთამბეჭდავად გამოიყურებან, საერთოდ, ყოველგვარი ტყენიკა ნამდვილისაგან, ფაქტობრივად, არ გამოირჩევა, “ფორდის” ძველი სატვირთოებიც კი დადებით ემოციებს ინვევენ. ასევე დახვეწილია გახმოვანებაც. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ვეტმფრენის ტყვიამფრქვევის ხმა, რომელსაც იგი ჰაერიდან ერაყის ქვეითი ნაწილების განადგურებისას გამოსცემს. სიუჟეტიც მხოლოდ ქების ღირსია: როცა მისია ინყება, ჩვენ გვაქვს მოქმედების გეგმის ძირითადი მონახუზი და უშუალოდ მისის შესრულებისას იქვეთება დავალების შესრულების სწორი გზა. თამაში გათვალისწინებულია როგორც ერთ მოხმარებლიანი, ასევე მრავალმხმარებლიანი, ანუ ქსელური რეჟიმი.

ბოლოს, მადლობა მინდა გადავუხადო მაღაზია “კომპიუტერს” (მელიქიშვილის ქ.№13) ამ თამაშის განსახილებად მონოდებისათვის.

ინტერნეტში ეს თამაში შეაფასეს **8.3 ქულით** (მაქსიმუმია 10 ქულა).

RAINBOW SIX 3 RAVEN SHIELD

Tom Clancy და Ubisoft-ის დუეტი ისევ წარმოგვიდგენს ანტიტერორისტულ თამაშს, რომელშიც მთავარი მოქმედი ძალა, სპეციალისტი “ცისარტყელა”, ებრძვის ტერორისტებს მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში. ეს უკვე ამ თამაშის მესამე ნაწილია და იგი გამოვიდა სახელწოდებით “ყვავის საფარი”. თავისი გრაფიკით, სიუჟეტითა და დინამიკით იგი ძალზე წააგავს 3-4 წლის წინანდელ “SWAT”-ს. სიუჟეტზე ლაპარაკს აზრი არა აქვს, ვინაიდან, ვერაფერი განსაკუთრებული მასში ვერ დავინახე: მთავარია, სწორად დაუმიზნო და სწრაფად ესროლო მტერს. ესაა და ეს. ერთადერთი სირთულე ის გახლავთ, რომ თუ რომელიმე მებრძოლი გაეგექცევა, იგი ეცდება ზურგიდან მოგიაროს და თანაგუნდელებთან ერთად ჩაგცხოლოს. სამოქმედო არეალი ძალზე დიდია: ჩახლართული ქარხნის ლაბირინთები თავგზას გვიბნევნ, ზოგჯერ სიარულის დროს ვამჩნევთ, რომ გზას ავცდით და წრეზე დავდივართ. შეიარაღება ისეთია, როგორიც სპეციალისტს ეკადრება, ასე რომ, არჩევანი დიდია. შეგვიძლია ასევე, თანაგუნდელებიც შევარჩიოთ მისის დაწყების წინ. თანაგუნდელების და შეიარაღების შერჩევის შემდეგ უნდა შედგეს მოქმედების გეგმა, სადაც ყოველი სპეციალისტების მოქმედება წინასწარ იქნება გათვლილი. თამაში გათვალისწინებულია მრავალმომხმარებლიანი რეჟიმი. სისტემური მოთხოვნები არ არის მაღალი და საშუალო დონის კომპიუტერზეც კომფორტულად შეძლებთ თამაშს.

ინტერნეტში ეს თამაში შეაფასეს **8.6 ქულით** (მაქსიმუმია 10 ქულა).

თამაში ვიეტნამი კომპიუტერზე

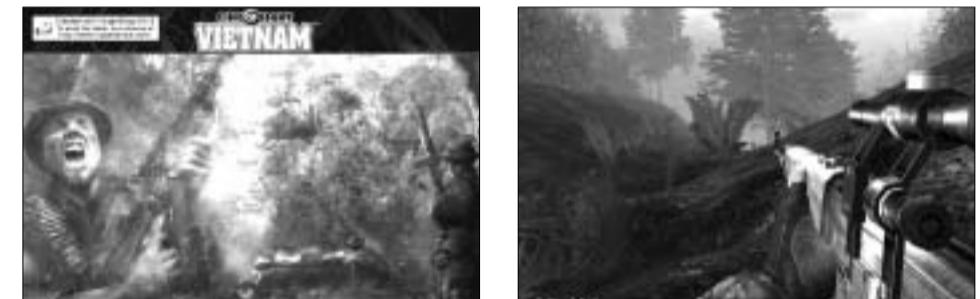
LINE OF SIGHT VIETNAM

და აი, ისევ ომის თემაზე შექმნილი თამაში. სახელმძღვანი გამომდინარე, უკვე გასაგებია, თუ სად მოგიწევთ საბრძოლო მისიერის შესრულება. ამერიკელებისათვის იმდენად მნიშვნელოვანი იყო ვეტნამის ომი, რომ ბოლო 50 წლის განმავლობაში ამ თემაზე უამრავი ფილმი გადაიღეს და კომპიუტერზეც საკმაო რაიდენობის თამაში გამოუშვეს. საოცარია, მაგრამ, ეს, ალბათ, ვიეტნამის თემაზე შექმნილი პირველი კომპიუტერული თამაშია, რომლის ინსტალირების შემდეგაც წამლის სურვილი მაშინვე არ გვიჩნდება, ანუ, ბოლო დროს დაფუძნებული მოდის მიხედვით, საკმაოდ ხარისხიანად არის შესრულებული.

თამაშის ოფციებში მცირეოდენი კირკიტის შემდეგ ავირჩიე უმაღლესი ხარისხის გრაფიკა და ხმა, ასევე მოწინააღმდეგის ინტელეტის უმაღლესი დონე და, სიმართლე გითხრათ, გაოცებული დავრჩი: თავიდან გეოტონმელი მებრძოლები არანაირ შანსს არ მიტოვებდნენ. ალლო მხოლოდ ერთი საათის შემდეგ ავუდე და გადავწყვიტე, მაქსიმალურად ფრთხილად მემოქმედა. ამ თამაში მოწინააღმდეგებს ზურგიდან ახლო მანძილზე ვერ მიებარები, რადგან ხმელი ფოთოლი მაშინვე აუნებს ვიეტნამელებს მტრის მოახლოებას. არც სხინკერები თვლებრნ: აქ სხაიპერს საერთოდ ვერ დაენახვები, რადგან მაშინვე შუბლში მიიღებ ტყვიას, ამიტომ პირისპირ ბრძოლაში ჩვენც სნაიპერული შაშხანა დაგვჭირდება, ამასთან ერთად კარგი რეაქცია, ვინაიდან მოწინააღმდეგებ უფრო ადრე გვხედავს, ვიდრე ჩვენ მას დავინახავდეთ. თამაში ამოღებულია აგრეთვე არკადული მომენტი, ანუ როგორც მოწინააღმდეგის, ასევე ჩვენს მოსაკლავად თანაბარი რაოდენობის ტყვიებია საჭირო და, როგორც წესი, მათი რაოდენობა 1-5 გასროლის ფარგლებში მერყეობს. თავისებურად დამთრგუნველად მოქმედებს ვიეტნამის ნესტიანი ჯუნგლები, ფართო მდინარეები, ვანრო ხეობები, ბურუსი და წვიმა, რომელიც დამლალვად სცრის.

ეს თამაში გასართობად არ გამოდგება, ვინაიდან აქ სერიოზული მიდგომაა საჭირო (სიუჟეტიც შესაბამისი აქვს), მაგრამ დარწმუნებული ვარ, მას მაინც ბევრი მოთამაშე ნახავს.

ინტერნეტში ეს თამაში შეაფასეს **7.0** ქულით (მაქსიმუმია 10 ქულა).

ანონსი

TEAM FORTRESS 2 BROTHERTHOOD OF ARMS

14 ივნისს კომპიუტერის ეკრანებზე გამოჩნდება საყოველთაოდ ცნობილი ქსელური თამაშის Team fortress -ის მეორე ვერსია. ამასთან დაკავშირებით შემოკლებით გთავაზობთ ინტერვიუს რობინ უალკერთან, კომპანია Valve -ს წარმომადგენერლთან:

კითხვა: როგორც ცნობილია, Team fortress 2 წარმოადგენს არა მარტო სამგანზომილებიან "ბოევიკს", სადაც მარტო სროლაა საჭირო, არმედ იგი მოიცავს ტაქტიკასა და სტრატეგიას, ასევე გუნდურ მოქმედებასაც. თუ შეიძლება, მოგვიყვეთ იმის შესახებ, როგორ განახორციელეთ თქვენი დიზაინერული ჩანაფიქრი ამ თამაში.

პასუხი: მე-2 ვერსიისათვის დიზაინი ჩვენ რამდენიმე თვით ადრე შევექმნით, ვიდრე Valve-ში გადავიღოდით სამუშაოდ. ეს არ იყო, უბრალოდ, პირველი ვერსიის შეღაძება, მაგრამ დიდ მილებებისაც ვერ დავარქმევდით, რადგან ადრე პატარა კომპანია გვქონდა, სულ 4 დიზაინერი ვიყავით და, ამის გათვალისწინებით, ჩვენ გავაკეთეთ მაქსიმუმი, რისი გაკეთებაც შეგვეძლო. როგორც ეს ნამუშევარი მივიტანეთ Valve-ში, ისინი აღტაცებულნი დარჩნებ და რამდენიმე თვის შემდეგ შემოგვთავაზეს მუდმივი სამუშაო, რასაც ჩვენ სისარულით დავთანხმდით. ეს მომზეტი გახდა გარდამტეხი Team fortress 2-ის შექმნის ისახორიამი. სულ უფრო ვრწმუნდებოდნი ჩვენი დიზაინია არა-პერსპექტიულობაში და პირიქით, - აღტაცებული ვიყავით Valve-ს დიზაინერების ნიჭით, მათგან ბევრი რამ ვესანავლეთ. მოკლედ რომ თქვენ, ჩვენ მივიღეთ გადაწყვეტილება ახალი დიზაინის შექმნის შესახებ. ვინაიდან მე და ჯონი რეალური დროის სტრატეგიების დიდი მოყვარულები გახლავართ, გადაწყვეტილეთ თამაშის სტრატეგიაზე და სწორ ტაქტიკაზე გაგვეკეთებინა ძირითადი აქცენტი.

კითხვა: ჩვენ ენხეთ უამრავი ინტერვიუ და ანონსი, სადაც საუბარი მიმდინარებს ერთიან პლანეტაზე და მასზე მიმოფანტულ ცალკეულ რუკებზე. როგორ აპირებდით ამ ჩანაფიქრის განხორციელებას და როგორი სახე ექნება ყველაზე ამას?

პასუხი: ნამდვილად, იქნება კამპანია, რომელიც წარმოიქმნება ცალკეული რუკებისაგან. რუკებზე მოვლენები სწორხაზოვნად განვითარდება, მაგრამ ყველა მომდევნო რუკებზე სხვადასხვავარი მდგომარეობა დაგვხვდება და იგი დამოკიდებული იქნება იმაზე, თუ როგორი შედეგით დავამთავრებთ წინა ეტაპს, ასევე, ერთი რუკებიდან შეიძლება გადავიდეთ სხვადასხვა რუკებზე და ამ გადასვლებს დაუკავშირებს სპეციალურად დანერილი სკრიპტები. ცენტრალური სერვერი კი ყოველგვარ ინფორმაციას თავისთან დააგროვებს და მოთხოვნის მიხედვით გადასცემს მონაცემებს ცალკეულ კლიენტს.

კითხვა: შეიძლება, რომ გუნდმა გამარჯვება არატრადიციული მეთოდით მოიპოვოს?

პასუხი: დიახ, როდესაც გამარჯვების მოსაპოვებლად ერთი გზა გადაკეთილია, სკრიპტი ერმარება გუნდს გამარჯვების სხვა გზით მოპოვებაში. მაგალითად, თუ დროში ალება შეუძლებელია, მაშინ თქვენ შეგიძლიათ მოკლათ მოწინააღმდეგი გუნდის კაპიტანი და დანარჩენები ტყვედ აიყვანოთ.

კითხვა: როგორია სკრიპტების როლი ახალ ვერსიაში?

პასუხი: სკრიპტები აკონტროლებენ ყველა პროცესს, რომლებიც ამა თუ იმ რუკებზე მიმდინარებს. მაგალითად: Beach Landing-ზე მთავარია რუკის უსაფრთხო ადგილი გადასვლა. ამ დროს სკრიპტი ითვლის ყოველი გადარჩენილი მოთამაშის დარჩენილ სიცოცხლეთა რაოდნებას და შემდეგ რუკებზე მას ბორცვის სახით უმატებს.

კითხვა: შეიძლება თუ არა რაიმენაირად სკრიპტების შეცვლა, მაგალითად, ვირუსის საშუალებით?

პასუხი: მართალია, სკრიპტები სათამაში კოდის ძირითად ნაწილს შეადგენენ, მაგრამ გარევეული შეზღუდვები მაინც არსებობს. ბოტების მოქმედება კი მეტად განსაზღვრულია და ხმირიდან გარკვეულია ამოცანის შესრულებაზე არიან დაპროგრამებული.

კითხვა: გუნდის კაპიტანის როლი საკმაოდ უცნაურად გამოიყენება, იგი ზედმეტად უნივერსალურად გვეჩევნება. როგორ მიხედვით ასეთ კონცეფციამდე?

პასუხი: ჩვენ ვფიქრობთ, რომ გუნდის კაპიტანი უნდა ხელმძღვანელობდეს საკუთარ გუნდს საერთო ინფორმაციაზე დაყრდნობითა და არ არის აუკილებელი, რომ მან იზრუბოს ერთო-ორი დამატებითი ქულის მოპოვებაზე უშუალოდ ბრძოლაში. მით იგი საკუთარი სიცოცხლეს საკმაოდ დამარცხდება. ამიტომ კაპიტანის როლის მიზანი შეავრცელობა არის მისი დაუკიდებელი მოდის მიზანი.

ტეგის ინტერვენების ახლა მას საშუალება ექლევა, თვალყური ადევნოს რუკაზე მიმდინარე ყველა პროცესს და შესაბამისად მართოს საკუთარი გუნდის ტაქტიკა-სტრატეგია. კითხვა: საიდან დაბადა კაპიტანის იდეა და როგორ შეამოწმეთ თქვენი არჩევანის მართებულობა?

პასუხი: ადრე, თამაშის დროს, ხშირად შეგვიმჩნევია ასეთი რამ: მოწინააღმდეგებ გუნდის უკან იდგა კიდევ ერთი მებრძოლი. იგი საბრძოლო მოქმედებებში არ მონაწილეობდა, უბრალოდ, გადაადგილდებოდა და თავისიანებს აწვდიდა საჭირო ინფორმაციას, მაგალითად, ასეთი სახისა: ჯონი უკე ბაზაშია, მაგრამ მას ტყვიები გაუთავდა და დახმარება სჭირდება. ამიტომ გადავწყვიტეთ, დაგვემატებინა ახალი სახე - კაპიტანი, რომელიც, უდავოდ, ყველაზე გამოცდილი მოთამაშე იქნება და სწორებულმა ტროკესს.

კითხვა: საინტერესოა, კაპიტანის როლს ძირითადად ვეტერანები ირჩევენ თუ სტრატეგები?

პასუხი: რა თემა უნდა, ჩვენ დიდ იმედებს ვამყარებთ სტრატეგიის მოყვარულებზე. მით უმტეტეს, თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ თამაშის დროს მათ მოუწევთ ცოცხალი ადამიანების მართვა და საკუთარი თანაგუნდელების დადებითი და უარყოფითი მხარეების გათვალისწინება. ნამდვილი კაპიტანი საკუთარ თანაგუნდელებს ზედმეტ რისეს ააცილებს და მათვის სწორ

ხათვისითი

1988 წლის 30 ივნისს ციმბირში შეამჩნიერა საინტერესო მოვლენა: განთიადისას, ცაზე, სამხრეთიდან ჩრდილოეთისაკენ, მეტეორიტმა გადაიკროლა. იგი ისე ანათებდა, 700 კილომეტრზე ირკუტსკში შეიძლებოდა წიგნის კითხვა დამითაც კი. ქრონოვის დროს, რომელიც 7 სეკუნძს გაგრძელდა, მეტეორიტის ფერი იცვლებოდა. პირველად ის იყო ლურჯი, შემდეგ - თეთრი, ბოლოს - წითელი. ეს იმას ნიშნავდა, რომ მისი ვარდინის სიჩქარე თანდათან მცირდებოდა. როდესაც მეტეორიტი ტაიგაში ჩამოვარდა, 700-1200 კილომეტრზე ისმოდა აფეთქების ხმა.

20 წლის შემდეგ საბჭოთა მეცნიერის, კულტოის ექსპედიციამ აღმოაჩინა ადგილი, სადაც მეტეორიტი ჩამოვარდა: ვეებერთელა უღრანი ტყე 60 კილომეტრის დიამეტრით განადგურებული იყო.

მეტეორიტის ვერავითარი ნარჩენები ვერ იპოვეს.

მეცნიერება ამას შემდეგნაირად ხსნის: როდესაც მეტეორიტი ატმოსფეროში მოხვდება, დარტყმისა და სიჩქარის გამო იგი მტვრად იქცევა, ამიტომ მეტეორიტების უმრავლესობა დედამიწაზე ვერ აღწევს, მხოლოდ დიდი მეტეორიტები ინარჩუნებენ ნაწილს თავისი მასისას და დედამიწაზე ეცემიან. დაცემის დროს იქმნება ძალზე მაღალი ტემპერატურა და მთელი მეტეორიტი გარდაიქმნება გაზად, რომელიც დაუყოვნებლივ ფეთქდება.

თავათრის ერთგულება

მსოფლიოში ერთი და იგივე როლი ყველაზე ბევრჯერ შეასრულა ინგლისელმა მსახიობმა ქალმა ანა ნიგლმა. მან 16 წლის განმავლობაში 2529-ჯერ ითამაშა მთავარი როლი სპექტაკლში „ჩარლის დედა“.

თეატრს არასდროს ჰყოლია ამერიკელ პოვარდ ჰიუსზე ერთგული მაყურებელი. ოცი წლის მანძილზე მან 4160 სპექტაკლი ნახა. ინგლისელმა ჯონ აილსმა კი გამოთვალა, რომ 27 წლის განმავლობაში თეატრში გაუტარებია 8814 საათი, ანუ წელიწადზე მეტი „სუფთა“ დრო და სცენაზე 149091 მსახიობი უნახავს, თუმცა მხოლოდ 3409 სპექტაკლს დასწრებია.

ცავი თათი თყალაპვება

გასულ საუკუნეში დიდი სენსაცია გამოიწვია აესტრალიელმა ბიუმონტმა, რომელმაც წყალქვეშ თახი წუთი და ოცდათხუთმეტი წამი დაჲყო. ეს რეკორდი მოხსნა ინდონეზიელმა ენოხმა: იგი წყალქვეშ თახი წუთი და ორმოცდაექვსი წამი იმყოფებოდა.

ამას წინათ გამოქვეყნდა ცნობა, რომ ფრანგმა პულკენმა უმოძრაო მდგომარეობაში წყალქვეშ ექვს წუთზე მეტი გაძლი.

ზოგი რამ მარილი

ათასი კუპური მეტრი ზღვის წყლიდან მიიღება 1,3 ტრნამდე მარილი. მსოფლიოს ოკეანები სუფრის მარილის უდიდესი საკუჭნარია. იგი შეიცავს 38 მილიარდ ტრნა მარილს. თუ მოხმარების თანამედროვე დონეს ავიდებთ, ეს მარილი დედამიზის მოსახლეობას 1,7 მილიარდ წელიწადს ეყოფა.

უცნაური ბოროტორები

ერთ-ერთი შევიცარიელი მძარცველი შეიჭრა დიდ მაღაზიაში და პერსონალისაგან ფული მოითხოვა. მას ხელში, დანისა და პსატოლეტის ნაცვლად, შპრიცი ეჭირა, რომელიც, მისი თქმით - შიდსის ვირუსით იყო სავსე; მძარცველი იმუქრებოდა, ვინც ხელს შემიშლას, დაუყოვნებლივ ავკიდებ უკურნებელ ავადმყოფობას. მეტი რა გზა ჰქონდათ, მაშინვე ჩაუთვალეს სამი ათასი ფრანკი.

სამარავლო აუთომატიკური გარემონტინის კონკურსის მონაცემები

ყველაზე დიდი ნანარმოვნები

მსოფლიოში ყველაზე დიდ გამოცემად ითვლება იმპერატორი იუნლოს მიერ გამოცემული სახელგანთქმული ჩინური ენციკლოპედია. იგი 11.870 ტომისაგან შედგებოდა. ამ ენციკლოპედიის სარჩევი დაახლოებით 60 ტომს შეიცავდა, ამასთანავე უნდა აღინიშნოს, რომ ჩინური იეროგლიფებით დანერილ ტექსტს უფრო ნაკლები ადგილი უკავას, ვიდრე რომელიმე ევროპულ ენაზე შესრულებულ ჩანაწერს.

ჩინეთში დიდი ხნის დაწყებული იყო წიგნების ბეჭდვა, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ეს ენციკლოპედია სამ თუ ოთხ ეგზემპლარად გამოსცეს, იმდენად დიდი იყო იგი. პირველი და მეორე ეგზემპლარი იმპერატორის სასახლის სანძირის დროს დაიწვა 1644 წელს, მანჯურიელების მიერ პეკინის აღებისას, უკანასკნელი ეგზემპლარი კი 1900 წელს დაიღუპა, ეგრეთ წოდებული „ბოქსორების“ აჯანყების დროს.

მსოფლიოში მოცულობით ყველაზე დიდ პოეტურ ნანარმოვნად ინდოეთის ხალხურ ეპიკური პოემა „მაპაბპარატა“ ითვლება, რომელიც ორი სამეცნიერო საგვარეულოს - კაურავებისა და პანდავების ბრძოლის შესახებ მოგვითხრობს. ეს პოემა 200 000 ლექსისაგან შედგება, გამოცემულია პირველი ათასი წლის დასახულის ჩვენს ჩელთალრიცხვამდე და მთელი რიგი პოეტების ხელოვნების ნაყოფს ნარმოადგენს.

მიკროფონთან არიან ჩვილები

მეცნიერებამ მიზნად დაისახეს გაერკვათ, თუ რა განსხვავებაა იმ ბეგერებს შორის, რომელსაც გამოსცემენ სხვადასხვა ქვეყნის ახლად დაბადებული ბავშვები.

როდესაც მაგნიტოფონის ფირზე ჩაინირებს ბავშვების ბეგერები და შემდეგ გულმოდგინედ გააანალიზეს, მეტად უცნაური რამ გამოირკვა სხვადასხვა რასისა და ეროვნების ახლად დაბადებული ბავშვები ერთსა და იმავე „ფონეტიკურ ენაზე საუბრობენ“. ჩვილების ტირილსა და ყვირილში მოხერხდა აღმოჩენაზე და უცნაური ენის ძირითადი ფონეტიკური ელემენტი.

მანამის ნაპირებზე ხარობს ბოტანიკური გიპომანები მანცინელის „სახელგანთქმული წიგნებით ცნობილი ხე. ეს ხე აგრეთვე გახვდება მექსიკაში, ვენესუელაში, პუერტო-რიკოსა და ფლორიდაში.

ხის ნაყოფი, ფოთლების წევნი, ტოტები და ძირი ძალიან შესამინა, ამ ხესთან მიახლოებაც კი საშიშია დამცველი ტანისამოსის (რეზინის წამოსახამის), ნილბის და ხელთამანების გარეშე.

მარცინელას ტოტიდან ჩამონადენ წვემის წევთს შეუძლია გააჩინოს წყლული, რომელის სიმსივნე დიდხანს არ გაივლის, შეუძლია გამოიწვიოს ხელის ან სხეულის იმ ნანილის დროებითი დამბლა, სადაც კი წევთი დაეცემა.

მანცინელას მერქანი მეტად ძვირფასია. იგი გამოიყენება ავეჯის დასამზადებლივ.

ხესთან ახლოს ყოფნა სიფრთხილეს თხოვლობს. ტყის მჭრელები, ვიდრე ხეს მოჭრიან, მის გარშემო კოცონის ანთებები. ცეცხლი წვევს ფოთლებს, ქერქს და ახმის ძირს, რომელის გახერხვის დროსაც დიდი სიფრთხილეა საჭირო, ვინაიდან ჯერ კიდევ ნედლი ხეს წვენს და ნახევრების შეუძლია გააღიზინოს კანის ზედაპირი და დროებითი სიბრმავეც კი გამოიწვიოს. საბოლოოდ დამუშავებისათვის ხე სრულიად გამხმარი უნდა იყოს.

მანცინელას სიმაღლე 3-დან 15 მეტრამდე აღწევს. ხე ჩვეულებრივ სილიან ნიადაგში - ზღვისა და მდინარების ნაპირებზე იზრდება.

მცანი სფინქსის სახეობი

თავგადასავლების, პლანტატორული მეურნეობისა და ბუნებისადმი სიყვარულმა ბრაზილიაში მიმიყვანა. პლანტატორობას ხელი რამდენჯერმე მოვკიდე, მაგრამ არაფერი გამომივიდა. სამაგიეროდ, პარაში პედინირმა შემთხვევამ შემახვედრა ხანშიშესულ ჰოლანდიელ პიტ ბრაუნთან. ჩემმა დაუინებულმა თხოვნამ, როგორც იყო, გასჭრა - პიტმა სანადიროდ წამიყვანა.

რ. კრემბელიცი

გავცდით თუ არა მაკაპუს, მდინარეს ავუყევით და ინდიელების სოფელ პაპა-ტაში ამოყავით თავი.

ერთი კერის ჩასულებიც არ ვიყავით, ამ ტომის ბელადის უფროსი ვაჟი რომ დაქორნინდა. ქორნილს, ჩვეულებისამებრ, ნინ სდევს გრანდიოზული ნადირობა. და, აი, ერთ დილით, მონადირეთა სამი ჯგუფი ჯუნგლებში გაემართა. მე და პიტიც ერთ-ერთ ჯგუფს შევუერთდით.

ჯუნგლები სულ უფრო და უფრო გაუვალი ხდებოდა. ხეებიდან ჩამოცვენილი ხოჭოები თავ-კისერში მიძვრებოდნენ. ქანცგამოლეული კვილანის ხეს მივეყუდე, რომ ხოჭოები მო-

მეცილებინა. პიტმა, რომელიც მუდამ ცდილობდა ჩემს განათლებას, მიამორ, ამ ხის წევნი საპირის მაგივრად იხმარება. ტანსაცმელი გაოფლილ ტანზე მეკრობოდა, პაერი იმდენად ნოტიო იყო, რომ ოფლი სულ არ ორთქლდებოდა. პირდაპირ სასწაულია, მზემ რომ არ დაგვკრა. სიმშვიდე დაუუკარგეთ მორიელებს, ჩანთოსან ვირთხებს, კაკებს, დიდ, ჭრელ ხვლიკებს და ვეებერთელა სალამანდრებს. ბარდნარში დროდადრო გველი გაიღვებდა და წამსვე მალლა, ხეზე ასრიალდებოდა, თითქოს ზევით უჩინარმა ხელმა აიტაცა. მზის შეუმა თანდათან გაფანტა ბინდი. მშვენიერი ჯადვარები ათასფრად ანათებდნენ ხეთა ტანსა და რტოებს.

ინდიელებმა შუბები და მშვილდ-ისრები მომარჯვეს, - მაშ, უკვე ნადირობის ადგილს მივუახლოვდით. ბოლოს, როგორც იყო, შევჩერდით. გაისმა დაჭრილი ცხენის ჭიხვინი, ინდიელების ყვირილი, ჩინჩვარის ტკაცანი, თქარათქური... ხმაური გვიახლოვდებოდა. მე, პიტი და ბელადი ერთად ვიდექთ.

უცემ ბელადს ვეებერთელა რალაც ედგერა, მალლა აისროლა და ხშირ ბარდნარში გადააგდო. გაისმა სასოწარკვეთილი ყვირილი. ეს უზარმაზარი, ორმეტლიანი ტაპირი იყო. ახლა იგი პიტის მარქანდა. პიტმა თვალის დახამხამებაში მოიმარჯვა თოფი, მაგრამ ტაპირმა იგი მიწაზე დასცა და სწრაფად გაუხვია მდინარისკენ. მდინარეს მიაღწია და ჩემმა ტყვიამაც გაუხვრიტა თავი.

მაშინვე მდინარისკენ გავიქცი, მეშინოდა, ტაპირი არ ჩაძირულიყო, ან მდინარეს არ წაედო.

მაგრამ ვერსად წავალე ხელი: ვერც მეჩერ ჯაგარში და ვერც პატარა კუდში. დინგს კი ვერ მივწვდი. მაშინ მარჯვენა ხელი ბუჩქს ჩავალე, მარცხენა კი წყალში ჩავყავი, რომ ტაპირი დინებას არ წაედო. მტევანში მწვავე ტკაცილი ვიგრძენი და ვყვირი. შემინებული ბე-

ლადი მომვარდა და წამომაყენა. აღელვებული რალაც გაუგებარ სიტყვებს ისროდა და ხელზე მითითებდა, საიდანაც სისხლი მდიოდა. პიტმა ბელადს სიტყვები მითარგმნა: ჩემთვის უკენია პირანიას - პატარა მტაცებელ თევზს, რომელიც იქაურ მცხოვრებლებს შიშის ზარსა სცემს. პირანიები, თურმე, ამ ადგილებში ბევრი იცის.

უმწეოდ შევცექრო-დით ჩევნს ნადავლს: ათი წუთიც არ გასულა, რომ ამ თევზებისაგან სულ მთლად დალრლნილი უზარმაზარი, ექს-ცენტრერიანი ცხოველის ძვლები წყალში ჩაიძირ.

ერთხელ მე და პიტი მდინარის ნაპირა, პატარა მდელოზე ჩავსაფრდით. ტყის მობინადრები წყლის სასმელად აქ მოდიოდნენ ხოლმე.

უეცრად შრიალმა მიიქცია ჩევნი ყურადღება. რომელილაც პატარა მხეცი წყლისპირა ბუჩქებიდან გამოხტა, წყალში გადაეშვა და სწრაფად გაცურა. გაისმა ბუჩქების ძლიერი ლანალუნი და მდელოზე ახლა პუმა გამოჩნდა.

იგი ქურდულად მოიპარებოდა. წყალთან შეჩრდა და გაბრაზებულმა მინას დაუწყო ყნოსვა. მერე შებრუნდა ტყისკენ, ნიავე მიუშვირა დრუნწი და ნახტომისთვის მოემზადა.

ბანდში შევნიშნეთ ნახტორივით შავი, უზარმაზარი იაგუარი, რომელიც უხმაუროდ უახლოვდებოდა წყალს.

ცნობისმოყვარეობით შევხედე ჩემს ამხანაგს. მას უკვე მოესწრო ბუჩქებში თოფის ლულის გაყიფა, მანიშნა: შენ პირველ მტაცებელს მოკლავ, მე კი - მეორესო.

მუდარით შევხედე პიტს (ლაპარაკი არ შეიძლებოდა) და მისი თოფის ლულას ხელი მივაფარე.

მივმტერებოდით ჩევნს ნინ მდგარ მტაცებლებს. პუმა, რომელიც თავის მტერზე გაცილებით პატარა იყო, კუდს ურტყამდა მინას, იაგუარი კი კუდს აქნევდა - დარწმუნებული იყო, ვერსად წაუვიდოდა.

მანძილი მათ შორის ძალიან დიდი იყო. იაგუარმა ორჯერ ისკუპა. პირველად პუმა განზე გაზტა, ხოლო იაგუარის მეორე ნახტომის შემდეგ მანგოს ერთერთ მსხვილ ტოტზე გაჩნდა.

მეტოქები ერთმანეთს უღრენდნენ. შემდეგ იაგუარი თავისულად შეხტა ხეზე და ზევით აცოცდა. ახლა ხშირ ფოთლებში ისმოდა ხმამაღალი ღრენა და სისინი. მანგოს ტოტებში მო გაიმართა - რტოები იმტვრებოდა და იღუნებოდა. უცბად პიტმა ისე მაგრად ჩამჭიდა ხელი, რომ ტკაცილისაგან კინაღალ ვიყვირე - იგი მდელოსკენ მითითებდა.

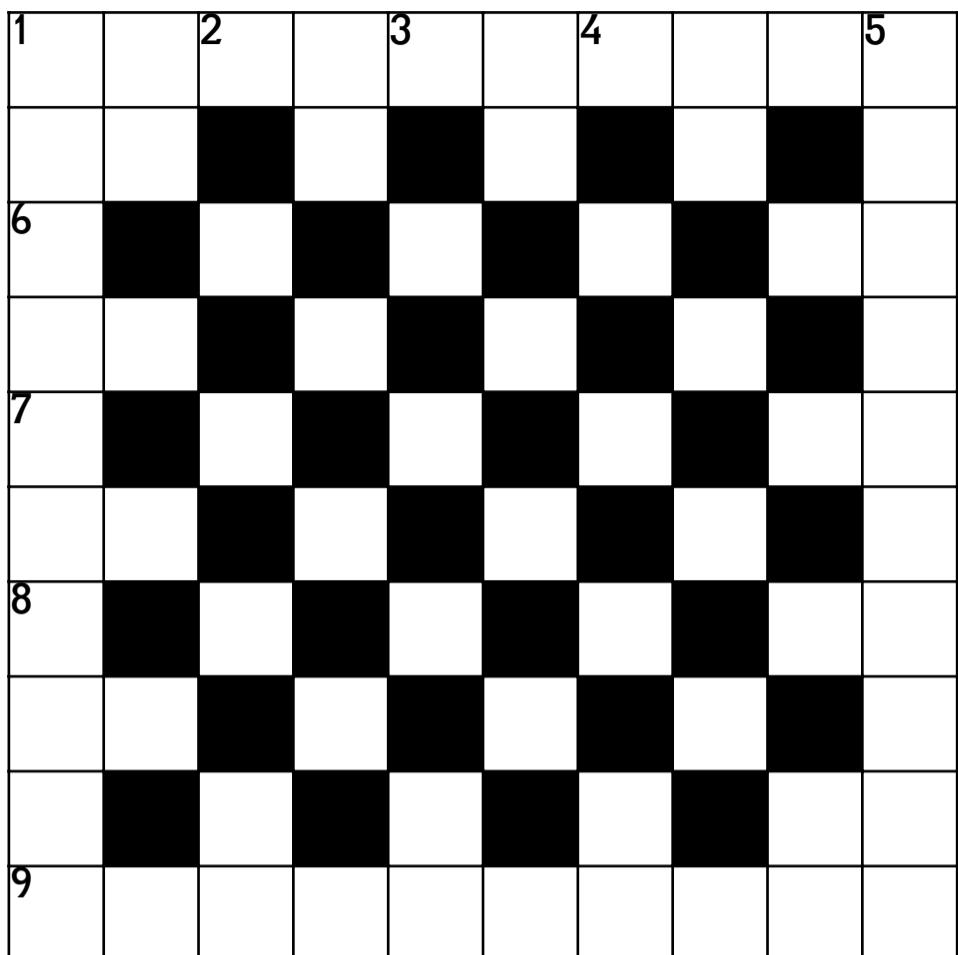

...შიმშილისგან მოთმინებადაკარგული პატარა იაგუარი დედის კვალს მოჰყებოდა, დაბნეული ყნოსავდა პაერს და ხეს აკვირდებოდა.

ამ დროს გაისმა საზარელი ბლავილი. ხიდან ჩამოვარდნილმა პუმამ ლეკეის გვერდით გადიონა ბრავანი. მას უმალვე დაახტა უზარმაზარი დედა იაგუარი. მეტები ერთმანეთს ებლაუჭებოდნენ, მინზე გორავდნენ, დგებოდნენ ფეხზე და ისევ და ისევ ახტებოდნენ ერთმანეთს. პატარა იაგუარი მიუხლოვდა მებრძოლებს. ძლიერმა დარტყმამ იგი განზე გადაისროლა, ლეკემა თავი ვეღარ შეიკავა და წყალში ჩაგორდა.

დედა იაგუარმა შეამჩნია ეს. გვეგონა, ბრძოლას შეწყვეტდა და წყლიდან თავის პირმოს ამოყვანდა. მაგრამ პუმა, რომელიც სისხლიდან იცოდებოდა, ისევ ევეთა მას. მაშინ იაგუარმა ფეხქვებ მოიგდო თავისი მსხვერპლი და მინაზე გააბრტყელა. ლმუილი გადავიდა ხრიალში, პუმამ ფეხები გასასავა და სული აღმოხდა.

გამარჯვებული შავი იაგუარი ახლა მდინარისკენ გაეანდა. საცოდავად წერუნებდა ლეკე და ნაპირზე გამოსვლას ლამობდა. დედა ფეხები გადავიდა ხრიალში შევა და სული აღმოხდა. გამარჯვებული შავი იაგუარი ახლა მდინარისკენ გაეანდა. საცოდავად წერუნებდა ლეკე და ნაპირზე გამოსვლას ლამობდა. დედა ფეხთილად წავლო ჯერ კიდევ იაგუარი თავისულად შეხტა ხეზე და ზევით აცოცდა. ახლა ხშირ ფოთლებში ისმოდა ხმამაღალი ღრენა და სისინი. მანგოს ტოტებში მო გაიმართა - რტოები იმტვრებოდა და იღუნებოდა. უცბად პიტმა ისე მაგრად ჩამჭიდა ხელი, რომ ტკაცილისაგან კინაღალ ვიყვირე - იგი მდელოსკენ მითითებდა.

კროსვორდი ქადრაპის დაფაზე

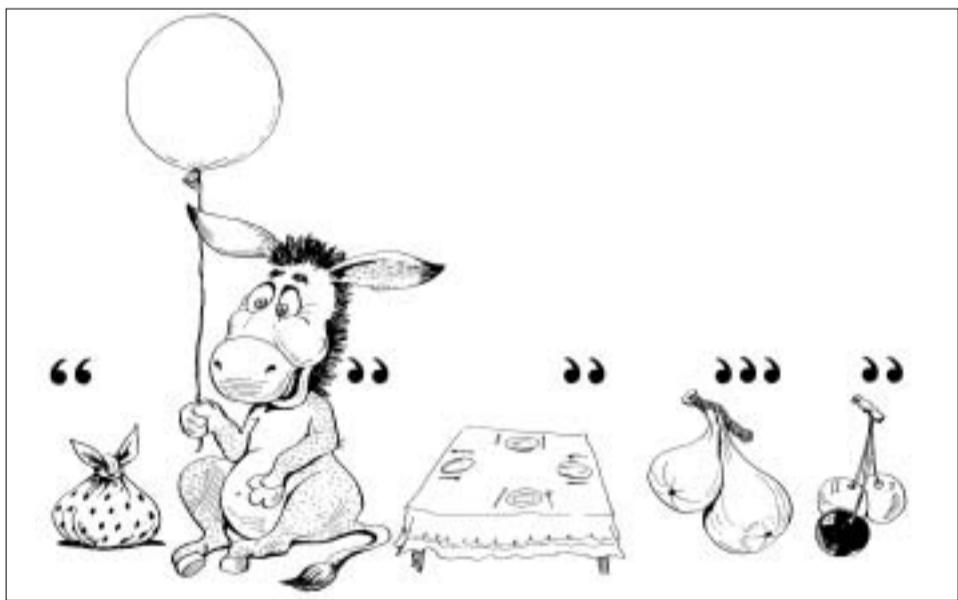
თარაზულად: 1. საქმიანობა სამშობლოს საკეთილდღეოდ; 9. ჩამორჩენილი, უკან მოჩანჩალე.

შეჯულად: 1. გამოკვლევა, მეცნიერული ნაშრომი; 5. ერთპიროვნული მმართველი.

დიავონალურად (ზემოდან ქვემოთ, მარცხნიდან მარჯვნივ): 1. გამადიდებელი ხელსაწყო; 2. შინაური ცხოველის მოფერებითი სახელი; 3. შემოქმედი; 4. უდელტეხილი შიდა ქართლისა და რაჭის საზღვარზე; 6. პუბლიცისტისა და მწერლის, ქალაქ ფოთის დამპროექტებელი ცნობილი ქართველი მოლვანის გვარი; 7. მოწნული ჭურჭელი; 8. შაჰ...

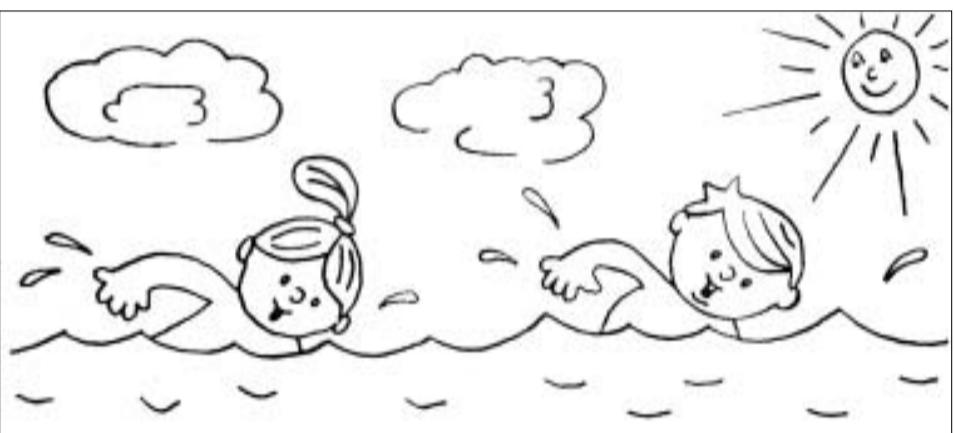
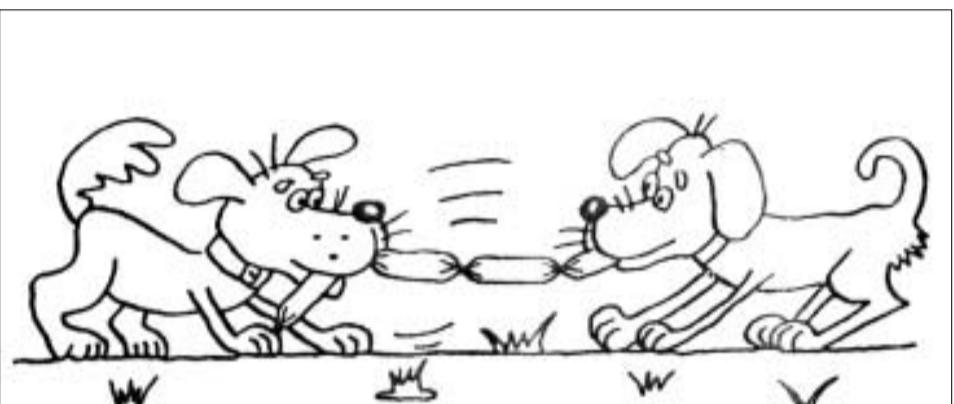
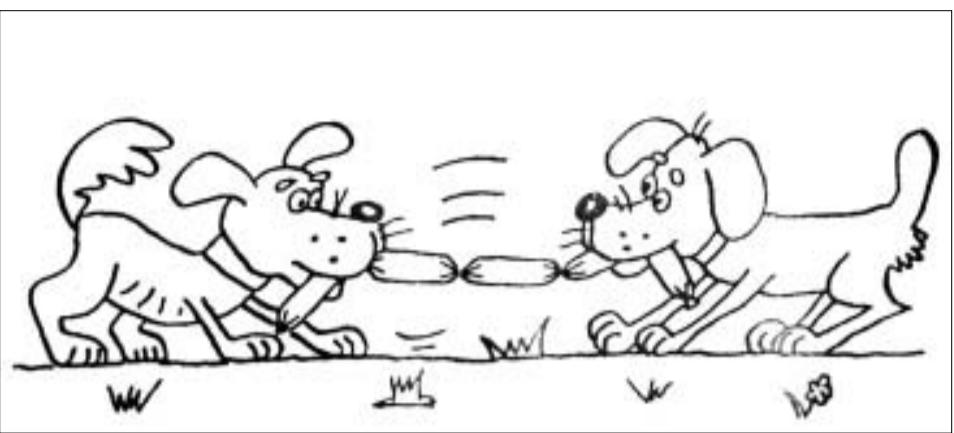
კროსვორდი მოამზადა ნანა გუმბერიძემ

რეასი

ილია ჭავჭავაძეს ნახატი

ივოვით ამ ნახატებზე 7-7 განსხვავება

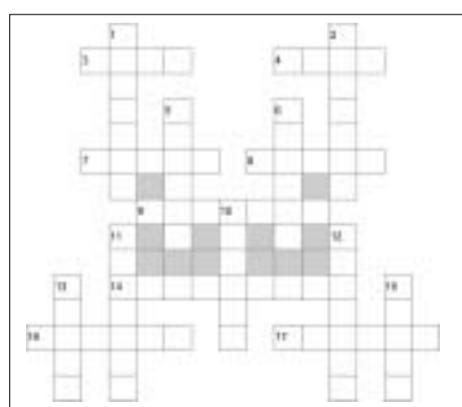

50ეა თავსატახის პასუხები

57 სულიერი და უსულო არსება ნახატზე:

მერცხალი, ორი კიბორჩხალა, თოლია, ვეფხვი, სამი თევზი, სამი ჩიტი, ლამურა, ციყვი, ლოკოვინა, გველი, დათვის ბელი, სელაპა, ცხრი, ბაყაყი, ჭიამაა, მაიმუნი, ინდაური, ლომის ბოკვერი, ორი სოკო, ბუზი, თუთიყუში, ბელურა, ჭიაყელა, მელია, ფარშევანგი, ლომი, პუმა, ფუტკარი, ყარყატი, ზებრა, მორიელი, ნემისიყლაპია, ნერო, ნიანგი, ბეჭემოთი, ორი მფრინავი ციყვი, მედუზა, სპილო, ჯიხვი, დათვი, კურდელი, ჭიანჭველაჭამია, ზაზუნა, ძალლი, კატა, კობრა, თაგვი, თახვი, იხვი, ზღვის ლოკოკინა.

კროსვორდი:

თარაზულად: 3. ღამე; 4. ნავი; 7. ზვავი; 8. ცოცხი; 9. ღურული; 14. მანდარინი; 16. ასანთი; 17. კვამლი.

შეჯულად: 1. მარწყვი; 2. კვერცხი; 5. მთვარე; 6. ხომლი; 10. ბაყაყი; 11. სიმინდი; 12. მდინარე; 13. თასმა; 15. მელია.